

פָנִים הַצְדִילִים

שבר לבב כל איש והתרמרם,
פרוח בחרדס בון כמו תנור,
ויא לרים עליון לבב בטוען,
איכה ספירות גו — אונוש נהדר,
במקום נטע — אל, עליה דודר,
בי אמרת עלו מרים רקייע
מעבת קברות תקר, הנכבד, ונשא, החכם השלט החסיד
הענו המקובל — האלקי

כמוה"ר רבינו משה הכהן בר מרכז'ה זצ"ל
בן גאב"ד גראבא ר' שאול הכהן ואביו של גאב"ד זירוש ר' שלום הכהן
זקנו של רבינו משה הכהן אבגד"ג גראבא צצוק"ל

מנוחתו כבוד בבל שין — של ראש השנה התרכ"ג
זוז"א — אכי"ר
נתמן ביום פטירתו בעיר לדורנו שבאלניה והעלו עצמותיו לארכנו
קדושה ונשכו ביום ז' באדר ב' התשס"ג פה בחלקת הרובנים במושב
אייתן בינה ויכוננו.

לעדכנים, ברכות מזל טוב וחודעות - שלחו ל: HB0548410475@gmail.com | 054-8410475

**מיטב השידורים לראי פרסומות.
חגדי הרבניים לראי חדשות.
24**

בأثير לשידור חי | 03-3782000 | ב.APPLICATION | www.radio2000.co.il | מילוי: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

2000

האדמו"ר הרב יצחק מאיר העשיל מקופיטשניץ צ"ל - נולד ב-כ"א כסלו ה'תרכ"ב (1861) בזינקוב. לאחר נישואיו התגורר בהוסיאטין ליד חמיו. בשנת ה'תרמ"א (1880), מעת לאחר נישואיו, נפטר אביו והחסידים רצו למונתו לרבי, אך הוא סירב והמשיך לגור בחצרו של חמיו. בשנת ה'תרנ"ד (1893), לאחר פטירתו של חמיו פנו אליו מעיריות שונות לשמש כרבם. מאחר והסתפק, שאל את דודו - רבו רבי דוד משה פרידמן מצ'ורטקוב: "מאי זה עירה קיבל את המינוי?", הרבי הטיל גורל, וכשיצא הפטק 'קופיטשניץ' אמר הרבי: "מזל טוב קופיטשניצר רב". שימש כאדמו"ר הראשון בחסידות קופיטשניץ. רבים פנו אליו ונושעו. במהלך מלחמת העולם הראשונה, נמלט עם משפחתו לויינה כרוב אדמו"רי רוזין, עקב פחדם מהשלטון הרוסי, ונשאר בה עד לפטירתו.

בשנת ה'תרע"ט (1918) לאחר סיום מלחמת העולם הראשונה, שנמשכה יותר מארבע שנים, שבה נרצחו כמיליון יהודים והותירה משפחות רבים שבורות, נעדרים רבים, נכים ואלפים רבים של פליטים ללא קורת גג ולא מזון שהסתובבו בעיר לעיר כשהם מחפשים מקום מגורי חדש. מסירותו של הרבי לכל יהודי ויהודי לא ידעה גבול. ביתו הפך לבית ועד לעניינים ולאונליים שהיו זמינים למלות עידוד ונחמה, לרפא את שבריהם ליבם מהצורות שניתכו על ראשם, וזאת עשה הרבי כל שעות היום והלילה, עד שבני המשפחה וצוות הגברים המסורים דאגו מאד לביראותו של הרבי. **בעל רוח-הקדש.** רבי יוסט פנו אליו ונושעו. נפטר ביום ראשון של ראש השנה, א' תשרי ה'תרצ"ו (1935) ח' כ-74 שנים. ציונו בויינה שבאוסטריה. בנו, ר' אברהם יהושע מילא את מקומו באדמו"רות.

אבי: ר' אברהם יהושע העשיל ממז'יבוז' (דור רביעי ל'ואהוב ישראלי מאפטא). **אימו:** מרת לאה רחל (בת ר' שלום יוסף פרידמן מסדיוגורה). **אשתו:** מרת גיטל (בת ר' מרדי שרגא פרידמן מהוסיאטין). **מרבותיו:** אביון, ר' אברהם יהושע העשיל. דודו, ר' דוד משה פרידמן מצ'ורטקוב. **ילדיו:** האדמו"ר ר' אברהם יהושע, ר' משה ה'ד (נזכר בשואה), ר' שלום יוסף, ר' מרדי שרגא, מרת בלומה ריזיל (נישאה לאדמו"ר ר' אברהם יעקב פרידמן, האביר יעקב מסדיוגורה-ת"א), מרת חווה (נישאה לאדמו"ר ר' אליעזר הגר מז'ינץ', הדמשק אליעזר), מרת מרים ה'ד (נישאה לר' אברהם יהושע העשיל ממז'יבוז'-טרנוביל. נזכר בשואה).

ל לאחר מלחמת העולם הראשונה, הרבי הפיק עצמו, עברו כל יהודי. עזר והתעני בכל פליט ופליט ולא שינה מסדר העבודה הבראה בה נגה מיום עזמו על דעתו. כתזאה מעומס זה, הגיעו לנצח בו בקשוי נטור לו זמן מועט לשינה, והוא ימים בהם כמעט ולא ישן. באחד הלילות הבחינו הגברים שהרבו כלל לא עולה על יצועו, הוא הסתובב בחדרו כששפתו רוחשות תפילה ללא הרף. ניכר היה שימושו מתרחש, אך לא היה מי שהעד לשאול, ורק נותרה החידה ללא פתרונה.

כל אחת מהمدنות שהי מעורבות במלחמה, החלו להזכיר את החיים למסלולם הרגיל. כל מדינה נאלצה להשקייע רבות בנושא הכללי. המפעלים שהופצצו עדין לא שוקמו, מקומות העבודה מסודרים עדין לא היו. האבטלה גאתה, חוסר התעסוקה היה משוער, כל זאת הביא אנשים רבים לעסוק בהברחות. כל מדינה נאלצה להתמודד נגד מצב לא רצוי זה, על ידי הידוק הסגר בגבולות, הגברת הסורים לאור הגבولات למניעת הברחות, כמו כן החמרה גдолה בחוקי המדינה נגד מברחים. כאשר נתפס מברח, יכולותם לגזר עליון אף عشر שנות מאסר בפועל, למען ישמעו ויראו. בדרך זאת קיומה המדינה למניע מהשוק השחור של ההברחות לפרוח ולצמות.

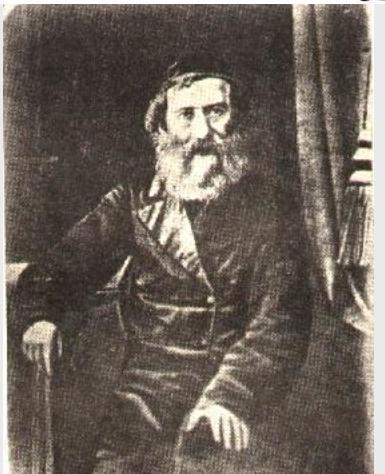
בחור ציר בשם משה זידל ברוח עם הורי לויינה. בתום המלחמה הוא היה מוכרכ לפרש את הורי המבוגרים. הוא הצליח להשיג דרכון פולני, ונכנס אל קהילת המברחים. כך נגה במשך זמן מה. באחד הימים הزادנה למשה זידל עסקה מסוימת. אם יצליח להעביר סחורה מסוימת לברלין, נטל פיסת ניר קטנה, גלגל אותה ומסרה למשה. "ע שלום וה' יהיה בעזך, כתשובה לברלין תעשרה מארקים לצדקה. באיזה שעה בערך תחזה את הגבול?". הוא השיב: "מחר בסביבות השעה 13:00 בצהרים". ברכו הרבי בשנית ופטרו לשולם.

כשהגיע לברלין, נשמעה צפירה ארוכה של הרכבת. שוטרי הגבול עלו לרכבת וציוו על כולם לעמוד בשורה. הם עברו אחד-אחד, בדקו מה מכליות חビילותיו, ולאחר מכן החתימו את הרכוכן. הוא ראה כיצד נלקחו אנשים בכוח בגלאן דברים אסורים שהתגלו בחבילותיהם. לבסוף, שכן מספר חבילות גדולות שלו נמצאות בקצתה הקרכן ועליו להציגו על קרן... הוא ציר את דמותו של הרבי והושיט את הרכוכן לשוטר שבא מולו. וראה זה פלא, השוטר לא שאל מזומה על החבילות, החתים את הרכוכן והמשיךلالה. החבילות לא נפתחו!

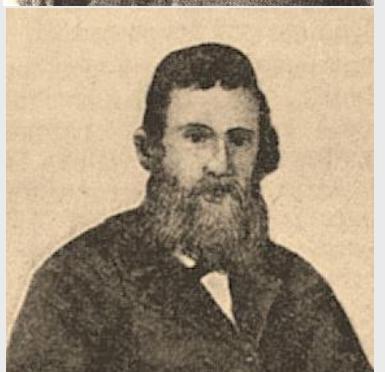
כשהגיע לברלין נתן את הכסף לצדקה כפי שביקש הרבי, ולאחר מכן שקיבל את סכום העמלה שב לויינה. כשהגיע לבתו ציפו לו הורי בdagga, הם ידעו על נסיעתו ועל מעשיהם. " מבית הרבי מקופיטשניץ נודע לי", סח לו אביון, "יום אחריו שיצאת לדרכך, יצא הרבי מהדרו בשמחה ואמר ברוך ה', עתה עבר משה זידל את הגבול בשולם, אבל בגין לא נתתי לעיני תנומה כל הלילה, הייתי עיר שומר ומSEG עליון כל הזמן".

משה זידל פתח עסק חוקי, ועשה חיל בעבודתו. يوم אחד הביא סחורה יקרה של nisi מברלין. הוא שילם את המכוס והנירמת והוחתמה. מאוחר ואצה לו הדריך, עקף את תור הרכבים והגיע לראש התור, אך שם נעצר. הוא הגיע את הנירמת והראה ששילם הכל כדין. להפתעתו, קנסו על שלא עבר בדרך המקובלת ולא דאג שיידיבקן מבדוקות מעבר על הארגדים, והוחרמה כל הסחורה והוא ספג נזק כמספר עצום. בלב כאב שב לויינה. עברו מספר ימים הגיעו לרבי לבוכות על ההפסד הגדול. כשהגיעו לשם, נודע לו שהעזה שב הרבי לבתו. סיפר משה זידל מה שקרה ואודות העובדה שכול השנים בהן הוא עסוק ביבוא ויצוא, מעולם לאaira לו מאומה, וזה הפעם הראשונה שהחמייו כלפי בקנס כה כבד. הביט אליו הרבי עם צער בעיניו,ナンח חרישת ואמר: "או, קר זה נראה שאין לא בביתי!!!".

הגאון הרבה מאיר ליבוש ויזר צצ"ל המלבי"ם ('המגיד מקמן'). נולד ב-י"ט אדר ה'תקס"ט (1809) בולוצ'יסק אשר בוולין (אוקראינה). בילדותו למד לשון הקודש, תורה וגמרה מאבו. בגין ש התינט ועם אביו החורג, הרב לייב (אב"ד מולוצ'יסק). כשהגיע להמשיך ללימוד תורה בישיבה בורשה. התהנתן בגין 14 ארכ' כעבור שנים אחדות רכש בקיאות בתורה הקדושה ובחכמת הנסתור. התהנתן בגין 27 התהנתן התגרש. כשהיה כבן 15 ידע בע"פ את הספרים 'עץ חיים' ו'פרי עץ חיים'. בגין צער שבב, וחמי תמר בו מבחינה כלכלית, כדי שיוכל להתפנות ללימוד תורה ולכתיבתה. בשנת ה'תקצ"ח (1839) מונה לרוב בוּרְשָׁן (שבמחוז פוזנן, במלכת פרוסיה). שבע שנים לאחר מכן מונה לרוב בקמן (מערב פולין). בשנת ה'תרי"ט (1859), אחרי איחוד הנסיכות הרומניות מונה לרוב ראשי ודරשן בבורשטי, בירת הנסיכות הרומנית המאוחדת. סגןנו מנהיגותו היה סמכותי וקפפני. רבינו היה קנאני לשמרות המסורת, פיקח אישית על משליחי הכספיות ועל השוחטים, התענין בתלמודי התורה וקבע סטנדרטים חדשים לרמת הכספיות.

כשהיה ברומניה נלחם במשכילים. הם הציגו את רבינו לשולטנות כדמות אפילה, קנאית וחסרת סובלנות. הם העילו על רבינו שהגיע לרומניה כדי לרגל עבור גרמניה ורבינו היה עלול להישלח לכלא. באותה התקופה, אהרון בנו נפטר בעקבות מלחה. שנתיים לאחר מכן גורש לרוסיה שבבולגריה תחת שמירה הדקה בעגלת זבל. שם עבר לקושטא ולאחר מכן נשא לאישה לפריז. בשנת ה'תרכ"ה (1865) עבר להtaggor בפרנקפורט דמיין (גרמניה). לאחר מכן ר' חימוי ר' חימס אוירבר נפטר מונה כרבה של לונשייז אלום עד מהרה עזב את המקום בשל התנגדויות המשכילים והחסידים, שראו בפירושיו השפעות של ההשכלה. בשנת ה'תרכ"ט (1869) עבר לחרסון באוקראינה. ובשנת ה'תרל" (1870) עבר לקהילת מוהילוב (מחיליאו)อลום בעקבות תלונות הוצאה נגדו צו גירוש מיידי. רבינו דחה הצעות מטעם יהודי ניו-יורק, פראפא, אמסטרדם, פריז, אויה"ה בהונגריה וברודנו וקידש בסופו של דבר את העצם של יהודי קרמנצ'וג באוקראינה. התפרסם כגן וכדרשן מופלא. נפטר בקייב במהלך מסעו לקרמנצ'וג ב-א' תשרי ה'תרמ" (1879). חי כ-70 שנה.

אביינו: ר' יחיאל מיכל ויזר. **אימונו:** מרת שרה (齊尤ג ראשון), בת ר' פיביל אופצנסקי מלונצ'יץ (齊尤ג שני). **בתנו:** מרת פרידה (齊尤ג ראשון). נישאה לר' אליה חריף היילפרין מווילנה, וב齐尤ג שני נישאה לר' יהושע זליקין מסמולנסק. **בנה:** אהרון (נפטר בח' באביו לאחר מלחה). **ורבנותינו:** אביינו, ר' יחיאל מיכל ויזר, ר' לייב מולוצ'יסק (אבי החורג), ר' משה הלוי הורביץ (מח' ס' עמק השידים), ר' צבי הירש אייכנשטיין (האדמו"ר מזידצ'וב, מח' ס' עתרת צבי). למד אצל את תורה הנסתור), ר' שלמה זלמן טיקטין. **מתלמידיו:** ר' אברהם אלימלך פישמן, ר' נחמן הלר. **ספריו:** ארצת החיים - חידושים על ש"ע או"ח

מקראי קודש- פירוש על הנ"ר •**ארץ חמדה-** דרישות על התורה •**ארצות השלום-** דרישות •**התורה והמצוות-** פירוש על התורה, המכילתא, הספרא והספרי •**מדרש הגדה-** על הגדה של פסח •**יסודי חכמה היגיון-** ביאור חוקי ההגין •**משל ומילצה-** שירי קודש •**עללה לתרופה** - פירוש על משנה תורה פרק ד' מהלכות דעתות •**יאיר אור-** מילון מילים נרדפות •**הכרמל • שירי הנפש-** על שיר השירים.

רב הראשי של העיר בבורשטי בראומניה, דאג המלבי"ם לכל צורכיهم הרוחניים של יהודי העיר. לשם כך פעל רבות אצל מושל העיר שירשה לו לתקן עירוב בשכונות היהודים, כדי להציג את היהודים מאיסור הוצאה בשבת. שכונה חדשה קמה בסמוך לביתו של אחד משרי העיר, וגם בשכונה זו רבינו תיקן עירוב. כבר בשבת הראשונה ראו תושבי השכונה היהודים כי חוט העירוב נקרע, וגם לאחר מכן שתיקנו את העירוב, הוא שוב נקרע בשבת הבאה. הם מיד הבינו, כי ידו של מישחו במעל, והיציבו שומרים כדי למצוא את מי שמתנצל לעירוב.

לאחר מעקב, תפסו נער נוצרי קורע את העירוב במאזיד. בחקירותו הודה הנער, כי הוא עשה כן בשליחות الشر שמואס בשכונה היהודית ההולכת ומוקמת בשכנותו. המשטרה שרצתה להחניף לשור לא עשתה דבר והעלימה את הפרשה. כששמע על כך המלבי"ם הורה לכל התושבים לא ל��נות קדריות במפעל שבבעלhot השער. רוחיו של השער הלכו ופחתו, והכנסות הצטמקו ובუיק בולט הדבר בערב פסח. בשנים רגילות היהיטה זו התקופה הטובה ביותר בעסק הקדריות של הרוב, החנות נמעט התרוקנה מאמם.

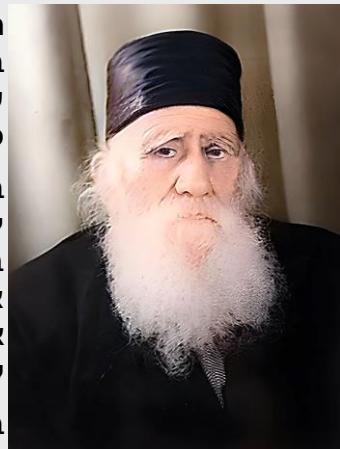
השער התלונן אצל פקיד המשטרה המקומית על החרמותו של הרוב לעסוק המתנהל ומשלם מיסים כחוק, והרב נקרא לבית המשפט. הרוב לא הסכים ל'齊尤ג עורך דין' מתעמו, והסבירו, שכיוון שהמשפט הוא אינו אישיות נגדו, אלא נגד כל הדת היהודית, הרי הוא בכוחו ל'齊尤ג טוב יותר מכולם את צדקת דרכי היהדות. הקטגור הטיח ברב את האשמה החמורה: "יכיז העזת להחרים עסוק חוקי? וכייז הנר עשה דין לעצמך?". "כיזו שחווש אני, כי השר מכnis בקדירותוי חמץ", ענה הרב, "לכן, רבב היהודים האחראי על כשרות המأكلים, הוריתי להם שלא להשתמש בקדירות, שהוא מוכר לחג הפסח". מודיע אתה חוזד בכבוד השער, שהוא מכnis בקדירותוי חמץ?", הקשה השופט.

"מה הוא ירווח מכך?". הפנה המלבי"ם את השופט לעדות הנער הרשותה במשטרה ואמר: "אדם שמסוגל להזיק לחוטי העירוב של היהודים, בלי להרווח מכך כלום, מסוגל גם להכשיל אותנו בחמצ' בפסח בלי להרווח מכך כלום". תשובה מהוחצת של הרוב, שכונעה את השופט ותוך דקוט ספורות הוא יצא זכאי בדי."

רבי אפרים זילכה הכהן צ"ל: נולד בברגדי בשנת ה'תרמ"ו (1885). בגיל 14 החל ללימוד בית המדרש "בית זילכה" זוכה לקרבה מצד המקובל ר' יוסף חיים. כל לילה מחצית עד עלות השחר למד את תורת הנוצר יחיד עם ר' שמעון אגס. משך כל היום אכל כשתி פרוסות לחם ושתה כוס תה, נודע ב מידת הצניעות והענווה, נעים הליכות וכל מעשיו בסתר.

בשנת ה'תרס"ה (1905) בהיותו בן עשרים עדין גזר על עצמו תענית דבר ויה רק מזין לשוערים, התנהגות זו גרמה לראש הישיבה ולחברי לילמודים להניח כי אין בקי בחומר. באותו יום ביקר הגאון חכם ר' יוסף חיים ולאחר ששאלו לגבי ר' אפרים השיב להה כי כנראה אין מבין את החומר אך מוטב שישחה בשינה ולא ישוטט בחוץ. ר' יוסף חיים ביקש מר' אפרים להגיע אליו ואמר לו כי עד כאן שתיקה, ומעתה והלאה עליו לגלות את ידיעותיו. לאחר מעשה זה התפרנס כגאון אדיר ומופלג בקדושה ובחסידות.

בשנת ה'תרפ"ד (1914) עלה לארץ ישראל והוא התגורר בקטמון הישנה שבירושלים. לאחר פטירת ר' סלמאן אליהו החל לכחן כראש ישיבת המקובלים "עד יומו האחרון ולמעלה מ-30 שנים".

זקן המקובלים בירושלים, גאון אדיר בנスター, ענוותן מופלא. כל ימי היה מרבה בתעניות ובסיגופים כדי לכפר על הדור ולקבר את קץ הגאולה. בעל רוח-הקודש. שני בניים נפטרו לו בהיותם ילדים קטנים (בהתום בני 4-3 שנים בלבד). התנהג בגינויו קדושה מופלאים וכל השבוע היה מתנצל בשר וرك לכבוד שבת קודש היה מתייר לעצמו לטעום מהבשר. נפטר ב-ג' בתשרי ה'תש"ג (1955). ח' כ-70 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אבי: ר' מנשה. **אמו:** מרת שמחה. **רבנותו:** המקובל חכם ר' יוסף חיים (מח"ס הבא"ח), המקובל חכם ר' שמעון אגס, חכם ר' אברהם דנגור. **חברותא:** המקובל חכם ר' סלמאן מוצפי. **בני:** הגאנונים ר' רפאל, ר' שלום (ראש ישיבת פורת יוסף' בירושלים). **בתו:** מרת שולה. **תלמידיו:** הגאנונים המקובלים ר' עזרא עדס, ר' אהרן עבוז, ר' שאול שהרבני, ר' אהרן רפאל, ר' יצחק כדורי, ר' שמואל דרזי, ר' יעקב מוצפי, ר' יצחק אל עזרא דורו (אבו מעתו).

על העבדה, כי הרב ייחן ברוח-הקודש, ייעדו הסיפויים המופלאים הבאים: לרביינו היה דודה בשם מרות אסתר, אשר התגוררה בפרדס חנה. מידיו פעם הייתה מברכת בבית הסב ר' יוסף זילכה ובעיטת רבינו. פעם כאשר עשתה שבת בבית הצדיק, קרא לה רב' אפרים בצתת השבת ואמר לה, שמאחר והיא נותרה עירית, מוטב שתעשה משחו לתועלת עצמה. לבקשתה הסביר לה, שאין איש יודע את קצתת חייו, וכן כדי הדבר שתיתן לאחת הישיבות הצעירה ומירה לה הפריש סכום כסף לצורך זה. למחרת, ביום א' בשבועו, בדריכת חזרה מבית רבינו בירושלים, ביקרה הדודה אסתר אצל ר' יוסף, אחיו של רבינו וסיפרה לו בבכי על השicha. "האם ראה ר' אפרים משוחה?" שאלת ר' יוסף הרגיע את דודתו ואמר לה, שאל לה לדאג בshall, שכן ר' אפרים דואג גם לרוחניות של האדם, ואין בהצעתו דבר חריג.

הדודה אסתר נרגעה ואף החלה להתעoddד, וכאשר מצב רוחה טוב ומרומם נפרדה ממנה ומשפחתו ונסעה חזרה לביתה. כאשר נסעה, שאלה רעייתו נזהת: "מה דעתך, על מה שאמר ר' אפרים לדודה אסתר, ולמה דזוקא כתע? הרי היא היהת פעם רבות קודם אצל רבינו, וועלום קודם לך לא דבר איתיה בנושא זה?". האח ענה, כי נראה לו שר' אפרים יודיע, ששותה הגיעה ולוקן אמר לה זאת, אף"י שמראה הדודה אסתר לא נראה שם דבר חריג, שכן בריאותה וחזקתה היהת לא ספק. **כעבור שלושה ימים**, ביום ד' בשבועו, הגיע מברק לבית הסב, המודיע כי הדודה אסתר בת דינה ושמואל זילכה הכהן נפטרה בבית עלמה. בהקשר לזה מענין לצ"נ, כי הדודה הותירה עיזובן רב ובין היתר היהת תיבנה המכילה יהלומים יקרים ערך. מאוחר ולא היו לה ילדים, הרי שיורשיה היו ר' אפרים ואחיו ר' יוסף. על אף שהיה אלו שנות החמישים המוקדמות, שהטאפיינו בקשימים כלכליים עצומים, ועד בעלותם לארץ הרשויות העירק"ם לקחו את כל רכושם, סירבו הלו לחיישבע, והרכוש יכול עבר לרשויות המדינה.

לקראות משפחתו היהת ילדה בת שנתיים שחלתה פתאות ואושפזה בירושלים. הסבטה ביקשה מדודה ר' אפרים שיבוא לבקר את הילדה. רבינו נאות לבקשתה וכשהגיע למיטהה נעצ בה מבט אחד, פנה לסתה ואמר לה: "שהקב"ה ישמור לך על שאר ידיך". הסבטה פרצה בבכי (שכן הבינה את משמעות הדברים) ואכן כעבור יומיים נפטרה ל"ע הילדה סילבה בת נחת גולדיס זילכה הכהן ע"ה".

בשנת ה'תר"צ שנים מועטות לאחר שעלה לארץ נפטר אחיו, ר' נעים זילכה בברגדי. כמובן, באותו הימים לא היו טלפונים והודעות היו נשלחות בדואר. במקורה זה שוגרו שליחים מבגדד לירושלים כדי להודיע לרביינו על פטירת אחיו. כשה הגיעו השליחים היה זה היום השישי לפיטרתו של נעים זילכה, וכשהתיצבעו לפניו, בטרם פזו פיהם, נפנה אליו הצדיק ואמר להם: "אני יודע, שקעה המשמש". דהינן יודע רבינו על פטירת אחיו ואין צורך שהם יאמרו זאת, כדי שלא ישמשו שליחים לבשורות רעות.

ג עם אחת הגיע רבינו לבית חבריו הצדיק המקובל ר' סלמן מוצפי. רבינו פנה לידיו וביקש שיבטיח לו, שאות בתו לאה, ישדר עם בנו ר' רפאל. ר' סלמן תהה על בקשתו ואמר כי בטו עדין קטנה (בת 16) ואחותה הגדולה טרם נישאה. הצדיק השיבו, שהוא יודע והוא אינו מבקש شيء נושא כת עאל לאחר שתתגדל מעט ואחותה הגדולה תינsha בקרוב. "ומהו של דבר לכשיגע הזמן?", שאל ר' סלמן, ור' אפרים השיבו שעיל כל פנים הוא מבקש את הבטחתו של ר' סלמן לשלוק זאת, כשייגע הזמן, ולאחר שיתיעץ עם רעייתו ישאל לדעתה של בתו. ר' סלמן הבטיחו ורבינו הילך לדרכו. **כשבועיים** לאחר מכן נפטר רבינו, והتابקש לישיבה של מעלה. אז הבינו את פשר הדחיפות. כעבור שנה נישאו ר' רפאל בן ר' אפרים, ומרת לאה בת ר' סלמן מוצפי. בחופה אמר לה ר' סלמן לבתו שתכבד את בעלה, שכן ר' רפאל הכהן בן ר' אפרים הינו אריה בן אריה, בוטו לאה, בת שוע. ומדבריו אלו ניתן ללמוד על גודל ענוותונתו של ר' סלמן.

אם ראשונים כמלכים - הగאון הרבה אפרים הכהן צ"ל

רבי אפרים זילכה הכהן צ"ל: נולד בברגדי בשנת ה'תרמ"ו (1885). בגיל 14 החל ללימוד בית המדרש "בית זילכה" זוכה לקרבה מצד המקובל ר' יוסף חיים. כל לילה מחצית עד עלות השחר למד את תורת הנסתר ייחד עם ר' שמעון אגס. משך כל היום אכל כשתி פרוסות לחם ושתה כוס תה, נודע ב מידת הצניעות והענווה, נעים הליכות וכל מעשיו בסתר.

בשנת ה'תרס"ה (1905) בהיותו בן עשרים עדין גזר על עצמו תענית דבר ויה רק מזין לשוערים, התנהגות זו גרמה לראש הישיבה ולחברי לילמודים להניח כי אין בקי בחומר. באותו יום ביקר הגאון חכם ר' יוסף חיים ולאחר ששאלו לגבי ר' אפרים השיב הלה כי כנראה אין מבין את החומר אך מוטב שישחה בשינה ולא ישוטט בחוץ. ר' יוסף חיים ביקש מר' אפרים להגיע אליו ואמר לו כי עד כאן שתיקה, ומעתה והלאה עליו לגלות את ידיעותיו. לאחר מעשה זה התפרנס כגאון אדיר ומופלג בקדושה ובחסידות.

בשנת ה'תרפ"ד (1914) עלה לארץ ישראל והוא התגורר בקיטמן הישנה שבירושלים. לאחר פטירת ר' סלמאן אליהו החל לכחן כראש ישיבת המקובלים "עד יומו האחרון ולמעלה מ-30 שנים".

זקן המקובלים בירושלים, גאון אדיר בנסתר, ענוותן מופלא. כל ימי היה מרבה בתעניות ובסיגופים כדי לכפר על הדור ולקבר את קץ הגאולה. בעל רוח-הקודש. שני בניים נפטרו לו בהיותם ילדים קטנים (בהתום בני 4-3 שנים בלבד). התנהג בגינויו קדושה מופלאים וכל השבוע היה מתנצל מאכילתבשר ורק לכבוד שבת קודש היה מתייר לעצמו לטעום מהבשר. נפטר ב-ג' בתשרי ה'תש"ג (1955). ח' כ-70 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אבי: ר' מנשה. **אמו:** מרת שמחה. **רבנותו:** המקובל חכם ר' יוסף חיים (מח"ס הבא"ח), המקובל חכם ר' שמעון אגס, חכם ר' אברהם דנגור. **חברותא:** המקובל חכם ר' סלמאן מוצפי. **בני:** הגאנונים ר' רפאל, ר' שלום (ראש ישיבת פורת יוסף' בירושלים). **בתו:** מרת שלוה. **תלמידיו:** הגאנונים המקובלים ר' עזרא עדס, ר' אהרן עבד, ר' שאול שהרבני, ר' אהרן רפאל, ר' יצחק כדורי, ר' שמואל דרצוי, ר' יעקב מוצפי, ר' יצחק אל עזרא דורו (אבו מעתוק).

כאשר היה הגאון רב אפרים בימי עולםיו, עסוק רבות בתענית דבר, עד שבאחד הימים גזר על עצמו שתיקה מוחלטת- כל היום ישב ועסק בתורה ולא שח עם איש. במעשה זה גרם, שחכמי הישיבה לא הכירו בגודלו ולא ביקשו את קירובתו ולא הכירו בנסיבותיו ובידיעותיו המרובות. הגאון חכם ר' יוסף חיים הרגיש בכך, ובאחד הימים קרא לפניו את ראש הישיבה בבית-המדרשה: החכם הגאון ר' אברהם דנגור, ושאליו אודות הבוחר אפרים כהן. ר' אברהם ענה לו, כי בחור זה הנה שתקן, ואינו מתערב כלל בסוגיות הנלמדות, וכנראה, **חלש הוא בכישרונותיו.** אמר לאפרים שיבוא לפניו! – ציווה ר' יוסף על ראש הישיבה. עוד באותו יום הופיע הבוחר בבית ר' יוסף, כאשר كانوا מלא תמייה על אשר זכה להתציב לפני רבה של בבל ביחידות.

ר' יוסף לא האריך עמו בשיחה. הוא פנה אליו בקול מצווה ואמר: **"אפרים, עד כאן שתיקה, מכאן ואילךפתח פיך ויאיריך דבריך!"** בישיבה "בית זילכה" היה נהוג שראש הישיבה היה לומד כל סוגיה יחד עם התלמידים בקהל רם. ואחריו לאחר מן התלמידים היה דבר מה להקשות או לחיש, הוא היכה בידו על השולחן. עם השמע קול ההכהה, היו תלמידים כולם משתתקים, ואז הריצה התלמיד את דבריו.

והנה למחרת, כמעט כל קטע שנלמד, היכה ר' אפרים על השולחן. בבית-המדרשה הושליך הום, וכל העניים הופנו אליו. להפסקותיו של בחור זה לא הסכינו עד אז תלמידי הישיבה, ועתה השתוומו לשמעו מפי קושיות עמוקות ותירוצים נפלאים. הסוד התגלה, ידו של ר' יוסף הייתה בדבר ואף קיבל שכר רב על ששמע לר' יוסף. נהוג היה אצל החכם ר' יוסף חיים, כאשר אדם רצה להכנס אליו, אותו אדם היה מוסר את שמו לאחד מבני ביתו של הרב. הלה היה עלה לחדרו של רבנו ומוסר את שם האורה, ורק לאחר שקיבל רשות, היה מתאפשר לו לעלות לרבי יוסף.

בודדים בלבד, מן המקורבים ביותר לרבי יוסף חיים היו ראשיהם לבקר בכל עת ללא אישור מוקדם. עתה נוסף גם רב אפרים על חבורת המקורבים, והוא נכנס ויוצא מבית הגאון ר' יוסף חיים ככל אשר נוצר ולא אישור מוקדם בשכר ששמע לדברי הרב עד **שגדל לגאון בישראל.**

מה המשמים שמרו על רבנו שכלי ימי הקפיד מאד על כשרות המאכלים, לביל' יכול חלילה שלא בידעתו. מסופר שפעם אחת בליל שבת חלום ר' אפרים כי הבשר שבתוך החמין שבביתו אינו כשר, ושמע קול שמצוות שלו על הרצפה. תמה על קר הרוב, בשל העובדה כי הוא בעצם קנה את הבשר מאדם ירא-שמיים שכלי גאנוי ירושלים קונים רק אצל בשר לכבוד שבת. איך יתכן אם כן שהבשר אינו כשר? בבקיר חקר רבינו לדעת מה הוכנס לטור החמין, ולאחר חקירה מואמצת, נודע לו כי העוזרת הלכה וקונתה על דעתה מעט שומן כדי להשיב את טעם החמין.

הרב הגאון חכם אפרים הכהן היה תלמיד ותיק של בעל הבן איש חי (חכם ר' יוסף חיים זצ"ל). בעל הבן איש חי נהג בכל יום ללימוד לאחר התפילה עם תלמידיו. ומהנגם היה לשבת על גבי מחצלאות שהיו מונחות על הרצפה, ואת הנעלאים היו מניחים בכניסה לבית המדרש. פעם אחת, בעודם לומדים הגיעו אדם אחד שרצה לשאול שאלה את ר' יוסף חיים. הרוב קם כדי לענות לו על שאלתו, וחכם אפרים הכהן ניצל את הזדמנות ונטל את עליון של ר' יוסף חיים ונישקם. חזר הרוב וראה את מעשיו של חכם אפרים ואמר לו: "חכם אפרים, מה אתה עושה?" ומזהה נפלו הנעלאים מידי של חכם אפרים לרצפה. לאחר זמן אמר חכם אפרים: **"תאמינו לי שנש��תי את הנעלאים של ר' יוסף חיים כמו שאנני נושך תפילין"**

הרב רפאל יעקב דוד וילובסקי צ"ל הידוע בכינוי ר'דב"ז ו'הרב מסלוצק': נולד ב-ל' שבת הה'תר"ה (1845) בקרובין (מחוז גרודנה). עוד בצעירותו נודע כעילוי. בהיותו בגיל עשרים ושלש נבחר לשמש כרב באזבלין. בשנת ה'תרל"א (1871) שימש כדרשן ורב בוילקוביישק. בשנת ה'תרמ"ג (1882) שימש כרב בפולוצק. בשנת ה'תרמ"ז (1886) החל לשמש כרב בוילקוביישק. בשנת ה'תרנ"ג (1889) החל לשמש ברב בסלוצק וייסד שם ישיבה. משנת ה'תרנ"ט ועד לשנת ה'תרס"ב (1898-1901) ערך את פירשו על התלמוד הירושלמי. בשנת ה'תרס"ג (1902) עבר לארא"ב במרתה לחזק את היהדות והתמנה לרב בשיקגו. בשנת ה'תרס"ה (1904) עלה לארץ ישראל ומונה לרבה של צפת. ייסד את ישיבת 'תורת ארץ ישראל'. זכרונו היה נפלא, וידע כמה msecות בуш"ס בעל פה. בקי בתלמוד בבלי וירושלמי ורוב הפסוקים. התמדתו הייתה עצומה. הקדים רוב ימי לתלמוד ירושלמי. בשל אהבתו העזה לארץ ישראל. נפטר ב-א' תשרי ה'תרע"ד (1913). ציון בצפת. ח' כ-68 שנים.

אבינו: ר' זאב. **אשתו:** מרת הנדי. **מתלמידיו:** ר' איסר זלמן מלצר. **ילדיו:** מרת ווללה (ニשאה לר' יוסף קאנזויץ-מח"ס 'דברי יוסף'), מרת לאה גיטל (ニשאה לר' ישראל ההונטן ירושלמיוקין, רב בליטה), ר' משה בצלאל, ר' אהרון יצחק, ר' שלמה. **没收פיו:** מגדל דוד- חידושים ופלפולים בתלמוד בבלי וירושלמי •חנה דוד- חידושים על מסכת חלה בתלמוד ירושלמי •תשובות ריבד"ז •ニימוקי ריבד"ז- פירוש לתורה •שו"ת בית ריבד"ז •חידושי ריבד"ז ותוספות ר"ד- ביאור על התלמוד הירושלמי •פאת השולחן- ביאור מצוות התלויות בארץ והלכות שבעית •קונטרס שמיטה.

ל בין התגבור בשנותיו האחרונות בעיר צפת. באחד הימים היה יום הזיכרון לאביו. בבואה לביה"כ לתפילה מנהה, ראה כי עדין הקדים ויש לו להמתין עד זמן התפילה. עמד, איפוא, והמתין והרהר לעצמו, כשהוא נשען על הסטנדר, אבל תוך כדי הרהור- החל לפעת לבוכת חרישית. היה שם אחד המתפללים שהבחן בדבר. הוא ניגש לריבד"ז ושאל אותו, בדרך אנשי צפת החריפים והמלוחים: "מפניי אני את הבכי שביבתם, כי היום הוא יום הזיכרון לפטירת אביכם. אבל הלא גפטר שכבר היה בן שמונים ומעלה, וגם עברו כבר למלעלת חמימות" שובה מאז הילך לעולמו מה איזיאו. זכרתם דועא ערךשו לרבנן?"

הшиб הרידב"ז אומר: "אתה צדקן, אבל אספר לך במה מזכרתי, כדי שתבין מדוע עכית". כאשר הייתה יلد, שלח אותה אבי ללמידה אצל המלמדים המעולים ביותר, כי הוא תמיד אמרה: "יעקב דוד נתברך בראש טוב ונברבה כישرون", ופעם אחת אף שמעתי שאמר לאמא: "יעקב דוד צמח ויהי למגן גדול, וכן אנחנו מוכרים לו את המלמד הטוב ביותר".

חלפו שלושה חודשים מאז התחילו הלימודים, אבל אבי לא שילם למלמד כל אותו הזמן, כי לא נמצא מניין לקחת. המלמד מתין עד אז אצל בתachelית הזמן וסקדתי על לימודי בהצלחה.

בஸלנות, אבל כאשר עבר זמן כה ארוך, שלח אותו הב'יתה עם פתק: **'המתנתנו שלושה חדשים, וכן קיבלתינו שום תשולם, יותר איןנו יכול להמתן'.** הוילו בטובכם לשלווח לי את המגע לי, אחרת לא אוכל להחזיק עוד את הילך.

אם כן, אמר אבי לאמי: "יודעת את מה? אם אין אפשרות להשיג לבנים, נפרק את התנור שלנו ויהיו לי מזה לבנים, אז אלך לאוטו גבר ואבנה לו את התנור בשביל בנו, כך יהיו לנו שישה רוחבים, ומזה יוכל לשלים למלמד. אמר ועשה. הוא פירק את התנור בביתו, הילך אל הגבר ובניו מן הלבנים תנור חדש בבית-בנו וקיבל את שתת הרובלים. בשמחה רבה חזר הביתה, קרא ואמר לי: 'יעקב דוד, קח לך ששה רוחבים ותן אוטם למלמד שלך, שלושה בשwil שלושת החודשים בעברו, ועוד שלושה- לשלושת החודשים הבאים של הזמן. לך ונתקמח למלמד בינו'

"אנחנו בבית", הוסיף הרידב"ז, "כל בני המשפחה, האבא, והאמא וכל הילדים. כולנו קפינו מקור במשר כל אותו החורף, בkowski' הצלחנו להתרכבל בתוך סמטרוטים, בkowski' רב יכולנו לישון מרוב קור, אבל הכל בשביל שיעקב דוד יוכל ללכט למדוד אצל המלמד היוגב ביוטר. בזאת הייתה מיפוית-גוף-בדי להנימל תורה ליד' ישראל".

"למה, איפוא, בכיתתי?", סימן הרידיב"ז את סיפורו, כי הנה עכשו, בטרם צאתי מן הבית לתפילה, חשתי קצת קור בגופי, וכבר מיהרתי לחשוב לעצמי, שאולי כדאי להימנע מלבצת החוצה ולהתפלל בבית. והנה, אז הררי יכלו הורי וכל הילדים לשבול קור או אימים כל תקופת החורף בשביל תלמוד תורה שלי, ועכשו היו אירע עלתה בי מחשבה להישאר בבית בגלל מעט קור. על זה היה הבכי של!

אם ראשונים כמלכים - הרב משה הכהן צ"ל

הגאון רבי משה הכהן צ"ל הנודע 'כליל המדעים': נולד בשנת התקנ"ג (1793). חכם גדול, ידיו רב לו בכל מקצועות התורה. גאון בוגלה ובונסטרה. בקי היה גם בחכמת הקבלה ובכתיבת קמיעות. אף בחכחות נוספות שלט היטב, והיה מתמחה בגורל החול, בחכמת המזלות, בחשבון ובהנדסה, עד כי נוהג היה לכנותו 'כליל המדעים'. בכישרונו כתיבה נדר ומיוחד, ניחן רבי משה, ובזה היה עיסוקו לצורך מחייתו בבית המלכות בתונס, ולאחר מכן אצל השופט בגרבא.

על אף כל טרדיותיו בכתביו ותשובותו הממשלה, שם היה לילوت כימים על לימוד התורה, וכל עת פניו מעבודתו, מנוצל היה להגות בתורת ה', עד שלא היה פינה וזויה בכל חלקי התורה שלא נשטח בה. באחרית ימיו, חלה הרוב, ונסע לעיר ליוורנו שבאייטליה לביקש מזור לחולי, אך לדבון לב לא הוועיל לו, ונפטר בליל ב' של ראש השנה ה'תרכ"ג (1863). חי כ-73 שנים. לפני מספר שנים הועלו עצמותיו מליבורנו (צינו היה בסמוך לציונו הקדוש של החיד"א צ"ל) וכויום ציונו במושב איתן שבנגב.

אביו: ר' שאול (גאב"ד ג'רבא). **אימו:** מרת תרכיה. **בני:** הגאון ר' שלום (אמו נפטרה ביום מילתו). **ספריו:** זכות משה - על התהילים • פניו משה - על התורה הכלול הערות עניינות, קצרות וקளעות על דברי המפרשים • פניו משה - על ש"ע.

אחד השרים מהישובים הראשונים במלכות, נתודע לחכמו של רבינו. **שניותו** ופיקחותו, הקסימו את לבו והיה מרבה להשתעשע איתו בדברי חכמה.

באחד הימים, החל השר להלל בפניו את אמונתו ודתו, ושאלנו "מדוע אתם היהודים אינכם מאמנים בדתנו?". חשש הרוב כי אם יענה לשאלת הפogeneת בדת האיסלם, ייקומ בו השר וועליל לעלי לפני המלך. لكن פעם שנטפל אליו השר בקשיות מעין אל, התהמק והסיט את השיחה לעניינים אחרים. יום אחד החלית השר לא לוותר, ועמד על קר שישי הרב על שלותו. "אם לא אשמע תשובה מפי", טען השר, "אני מבין שאין כי כאשר אנצרך בזיכוח, תשמור בליך שנאה וטינה עלי!". "אם משומך לך", הניף השר את ידו בביטול, "אל תחתן שאלותיך, אך יודע אני כי כאשר אנצרך בזיכוח, תשמור בליך שנאה וטינה עלי!". נעהה הרוב, "שאל את אני מבטיח לך, שלא אשמור דבר בלבבי ולא אעשה כל רעה. הלא אין לנו מתנצחים אלא בדרך ויכוח עוני?". נעהה הרוב, "שאל את שאלותיך". השר אמר: "אהבתך נתועה בתוך ליבך וצר לי עלייך כי תתייסר לאחר מותך בעונשים נוראים. מי שאינו מאמין בדתנו, נענה בגיניהם, ולהיפך המאמין בה, מובטח לו כי ינחל לאחר מותו גן עדן. אם כן, חוס על עצמך המր את דתך, וטובה תהיה אחראית!."

רצו ר' משה, להוכיח לו על פניו אחת ואילו, בדרך מוחצת שלא ימצא עלייה מענה, "ראה", פנה אל השר, "שהלה גדולה שאלת, ודורשת היא ישוב הדעת ודעה צולחה. אולם כתע טרוד מוחץ בפרטן חידה סבוכה נושא פריטים שפורסמה היום בעיתון, ואין שכל פניו להסביר בדבריך". שמע קר השר, והענין קרע לו "אהוב אני להשתעשע בחידות, הגידה נא לי את דבר החידה, אולי אמצא את פתרונה" הפטיר השר בסקרנות. ניאות הרובosi לשר את דבר החידה: מלך אחד כבש מחוז מסוים, ומינה עליו מושל מושעה. קבע לו המלך חוקים שלפיהם ינהיג את המחזז, אך תנא ינהיג את המחזז, אך תנא אחד התנה עמו: "אם תנסה דבר אחד מכל אשר דברתי אליך, אתה דתך להמית!" הסכים השר, ונihil את מקומו כפי החוקים שקבע לו המלך.

בעבר באותה מדינה היה נהוג כי הנטאף בוגבטו, כורתים את ידו. כשנכנסו החוקים החדש לתקופם, הומר עונשם של הגנבים למאסר או לknos. סר מורה הגנבה, ורבו הגנבים. הבריות החלו להתרמרר והיבעו תרעומת. יום אחד הופיע בארמון המושל, איש חשוב ונכבד, לבוש בגדים מלכותיים הוא ניגש למושל וצווה עליו: "בפקודת המלך עליך לשנות את החוק שהורה לך בعنيינו הביאו! השב מיד את עונש כריתת היד למקומו, ועוצר את גל הגנבות. אם לא תעשה כן, ימיתך המלך בעינויים קשים!". נבור המושל, ולא ידע כיצד ינוהג, הרי ציוו המלך קודם לכן שלא ישנה מהחוקים דבר. שמא אדם זה רמאי? או שבאמת נאמנו דבריו, והמלך חזר בו ושלח להודיעו? ועתה, מה夷' עשה אותו מושל, כדי שלא יסתכן וימיתו המלך? זו היא החידה אותה מציג העיתון לפני קוראיו, ומבקש לפוטרה בהוכחות חותכות" ס"מ הרוב.

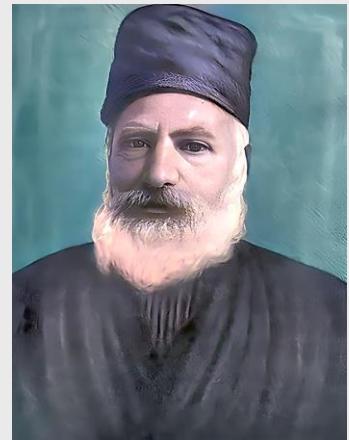
כששמע השר מפי הרוב את דבר החידה, צחק ואמר: "ਪתרון החידה פשוט עד מאד! מתפללא אני כי טרם מצאת את פתרונה! -" נשמע מה בפי". השר אמר: "בהתחלתה כאשר מינה המלך את המושל,פה אל פה דיבר עימו, ולא על ידי שליח, אם כן מה מקום יש להסתפק! ודאי שהווארת המלך במו פי, עדיפה על ציוויו השר שניין בו וDAOות מוחלטת. لكن אין לאוותו מושל לשנות מאומה מדברי המלך. לו חוץ היה המלך לשנות את החוקים, היה עליו להזמין לארמוןנו ולדבר עימנו כאשר עשה בהתחלה, ולא לשולח שליח. אין זאת אלא כי השר בדה את הדברים מלבו, או שנשlich לנשות את המושל, ואך אם אכן שלחו המלך אליו, ודברי אותן שליח אמתיתם", הטיעים השר, "מכל מקום לא יכול המלך להענישו על קר, כי יטعن, ש מכיוון שניצבו לפני שתי דרכים שמוחלט בהן ספק, העדייף לבחור בזודיאית יותר". לשובה זו ציפה הרוב. הוא הנהן בראשו לאות הסכמה, "הנחת את דעתך", אמר, "icut אחר שמוין פניו מחידה זו, מוכל לעסוק בשאלתך בעניין הדת".

הניח הרוב את ידו על מצחו, ועשה עצמו מהתבונן וחושב בשאלת השר, ולפתע עזק בתמייה: "כלום עדין לא מצאת מענה לשאלתך על אמונתך? ישמעו איזניך מה שפיר מדבר! הלא אר לפני רגע קט במו פיר ענית על השאלה בטוב טעם ודעת!". השר לא הבין והרב פירש "במעמיד הר סני, דבר עימנו ה' אלוקינו פנים אל פנים במראה ולא בחידות ודבריו שמענו מתוך האש, שם ציינו ה' חוקים ומשפטים - עשרה הדברות. חוקים אלו שמענו מפי מלך מלכי המלכים בכבודו ובעצמו, ואם כן כיitzך נקל דבר שלייח האומר כי עליינו לשנות החוקים ולקבל עליינו Dat אחרת?". כשמיוע השר את דברי הרוב, חווורו פניו. הוא נדחה מפקחותו של הרוב, שהוציא מפיו את התשובה בצורה כה מתוחכמת. "icut, רואה אני כי האמת איתך", הודה השר, והבטיח בהכנה, "ויתר לא אטרידך בשאלות בעניינים אלו".

* הסיפור אודות הרוב באדיבות יידי ורעד, הסופר והעריך ר' עובדיה בן מתור ספריו החדש 'עמוד ההוראה' בהוצאה מכון 'הרבי מצלא'.

המקובל חכם הרב סלמאן אליהו צץ"ל – נולד בברגדד בשנת התרכ"ב (1872) למשפחה סוחרים עשיריה בן יחיד. הוריו שלחו אותו לבית-הספר בו רכש השכלה הכלכלת שפות זרות. וזאת, כדי שבבאו היום יוכל הבן לנוהל את עסק המשפחה. רבינו התקבל מגיל צעיר על יתר בני גילו בקשרוonto. מוריו השתואו לנוכח תפיסתו המהירה וזכרנו הנדר. תוך זמן קצר הגיע בשתי השפות האנגלית והצרפתית על בוריין והוא התקבל ללימודים באוניברסיטת אוקספורד' באנגליה. שבועיים לפני הפלגה עבר ליד בית-המ"ד 'בית-צילכה' והוא נשאר למשך. שקידתו היה מופלאה. את האוכל שקיבל בבתו חילק בין תלמידי חכמים עניים. רק בלילה כשחזר לבתו טעם דבר מה. לאחר שנתיים של שקייה ללא אותן בתורה. התפרנס שמו בכמי בכל הש"ס ובספרי הפוסקים. לאחר שקיבל את הסכמת רבותיו, החל לעסוק גם בחוכמת הקבלה, ותוך שנה אחת היה בקי בספר 'עץ החיים' ובשמוןת השערים לרביינו הארץ"ל.

בעצת חכם ר' יוסף חיים עלה לירושלים חסר כל. עקב שליחתו ובקיותו בשפה ותרבותת האנגלית מונה לתפקיד מזכיר הנציב העליון. אולם עד מהרה התפטר כיון שביקש להשיק את כל זמנו בתורה הקדושה. בקי בכל חלקי הארץ"ס, ידע בעל פה את ספר הזוהר, כתבי הארץ"ל והרש"ש. סגפן. שימש כראש ישיבת המקובלים 'עוד והדר'. בשנות התרצ"ט (1938) חלה ומאר עניין כבה והיה מתפלל את כל התפילות בע"פ עפ"י כוונת הרש"ש כולל ר' חיים הכהנים. נפטר בירושלים ביום שני של ר' ה, ב' בתשרי תש"א (1940). חי כ-68 שנים. עוד באותו יום, בעיצומו של חג הובא למנוחת עולמים בהר הזיתים. בסמוך לציונו של הרש"ש הקדוש, שבתורתו הגה כל ימי.

אביו יוסף אישתו: מרת מזל (בת ר' שאול צקה ומרת שמחה - בת אחוטו של חכם יוסף חיים הבן איש חי'). **ילדיו:** הראשל"צ מրן ר' מרדכי, ר' נעים, מר שמעון, ד"ר אפרים ומרת רחל. **מרבותיו:** הגאנונים המקובלים חכם ר' עבדאללה סומך, חכם ר' אפרים הכהן, חכם ר' בן ציון מרדכי חזן חכם ר' חיים שאל דוויק הכהן. **תלמידיו:** המקובל חכם ר' יצחק כדורי. **ספריו:** כרם שלמה- על עץ חיים (שישה כרכים).

הסיפור כיצד הרב העזיל ל롬 המעליה הינו מופלא ביותר. ונלקח מתור הספר 'חכמיavel': בית משפחת אליהו את בם יחיד, שלוו לביה"ס בו רכש השכלה הכלכלת שפות זרות. כדי שבבאו היום יוכל הבן לנוהל את עסק המשפחה. מוריו השתואו לנוכח תפיסתו המהירה וזכרנו הנדר. תוך זמן קצר הגיע בשתי השפות האנגלית והצרפתית על בוריין. הוריו ררו נחת, תעוזות הערכה והחצינות שקיבל בגמר לימודיו פתחו לפניו את כל השערים. רק בלילה כשחזר לבתו טעם משה. שבועיים לפני צמו הפלגה לאנגליה עבר רביינו ליד בית-המדרשה "בית-צילכה" בкусו לאזני קולות של התלמידים שהתנצחו זה עם זה במלחתה של תורה. נכנס הרב סלמאן שהיה אז בן 18 שנים בלבד, והמחזה שנגלה לנגן עניין השאיר פוער פה. לאחר דקوت ארכות נטל הרב סלמאן את אחד הספרים והתיישב למדום. לפטע נגלה לפניו עולם קסום ונפלא, שמיימי לא שמע ולא הכיר. השעות חלפו בזו אחר זו.

לפנות ערב הגיע לבתו ואז שאלו אביו יוסף: "היכן הייתה כל היום?", הרב היה גלי ללב ואמר לאביו: "גileyti היום את יעד ח'י". החילתי להקדיש את כל עמלי לתורה". הוריו נדהמו. דודו פנה אליו ואמר: "זה בלתי אפשרי, כבר רכשנו עבורך את כרטיס נסעה ואתה ח'יב לעשות את רצון הורייך". אולם הרב התנדב בכל תקופה ובסוגו של דבר הוריו נכנעו לו. שקידתו היה מופלאה. את האוכל שקיבל בבתו חילק בין תלמידי חכמים עניים. רק בלילה כשחזר לבתו טעם משה. מסופר, כי פעם הקשה הרב קושיה עצומה שעוררה הדים בכל בית-המדרשה. כולן ניסו למצאו תרוץ- אך לא הועיל. לבסוף, פנה אחד מן הרבנן לרבי סלמאן ואמר לו: "בווילנה הדפיים ש"ס חדש עם הגאותו של רבינו שמואל טטריאשון. אולי שם תמצאו הקושיה והתרוץ". הש"ס היה יקר ערך לעין ערוך, ועדין לא הגיע לבגדד. הרב לא היסס. הוא לקח את כל חסכוויו והזמן מווילנה את הש"ס החדש. ואכן, בהגחות הרש"ש מצאו את הקושיה ואת התרוץ. הש"ס המפואר המשיך לפחות את בית-המדרשה שנים ארוכות. לאחר שנתיים של שקייה ללא אותן בתורה. התפרנס שמו של רביינו בכמי בכל הש"ס ובසפרי הפוסקים. לאחר שקיבל את הסכמת רבותיו, החל לעסוק גם בחוכמת הקבלה, ותוך שנה אחת היה בקי בספר 'עץ החיים' ובשמוןת השערים לארי' הקדוש. אחד מחבריו, הלר וויפר לממן רשב"ג הגאון ר' יוסף חיים צץ' על ר' סלמאן שתור שלוש שנים בלבד קנה ידעה מקפת ומעמיקה בכל הש"ס ובכתבי הארץ"ל. ר' יוסף התקשה להאמין. חלפו ימים אחדים ור' סלמאן ניגש לר' יוסף חיים צץ' להזמין לסייעת סיום הש"ס שהוא עשה. החל מラン ר' יוסף לדבר עימו בדברי תורה. ומצאו גדור בכל התורה כולה- בנגלה ובונסתה. ר' יוסף אמר: "אומנם אין דרכי ללכנת לסייעות מצווה. אולם הפעם אנסה ממנהgi וא"ה אשთף".

כל זאתה עת הסתיר רביינו את מעשייו ואת יגיעותיו העצומות אף מבני משפחתו. הוא ידע כי דודו כועס עליו מאוד. כאשר קנה ספרי קודש היה מניח אותם בשק ועל ספריו היה מניח אבטחים. פעם בעת סעודה החל דודו לבחזותו ואת לומדי התורה. ר' סלמאן לא יכול להבליג ונלחם שערה. דודו ניגש להכחותו, והניף את ידו, ונטקל במיחס מלא במים רותחים. כל המים החמים נשפכו על ידי הדוד. הדוד הוציא מהבית את כל ספרי הקודש. לחרתת, נפל דודו למשכב. בכל גופו על פצעים וחבורות, הוא הזמן רופא מומחה מאנגליה. כאשר בדק הרופא את החולה אמר: "בפציעים כאלו לא נתקלו בהם",CMDOMNI SHAIN CAL TEROFAH LKAR. הדוד הבין שאם רצונו להתרפא, עליו לבקש סליחה מרביבינו. הרב הגע לדוד שכב על ערש דוד. הדוד בקיש מחליה בדמותות שליש והבטיח שלא יפריע לו ללמידה. לרבנה הפלא, לאחר תקופה קצרה, הדוד הבריא לחלוון. מיד הלך הדוד ותרם סכום כסוף גדול עבור ת"ח עניינים. לאחר מעשה זה, שמו של רביינו נישא בהערצה כצדיק וקדוש. לאחר מכן עלה לירושלים ללא כל. ספרה הרבנית כי הרב היה מקבל כל חדש תרומה עצומה שבקשו הרבה היתה מספקה כדי לפרנס את המשפחה. פעם, כשהחזיר בראש חדש, בקשה הרבנית את הכסף שקיבל מהшибה כדי להאכיל את עוליינו הקטנים. אולם הרב סיפר כי בדרכו, פגש בעני המתוול בילדים שהיו לכסף בכספי קונות תרומות לאחד מבני משפחתו ונתן לו את כספו. כשסיפר לספר על הצרות של העני, החל בוכה מתוך צער משל היה אחד מבני.

רבבי ישראלי פרלוב צצ'ל היידע כינוקא מסטולין – נולד ב-י' בכסלו ה'תרכ"ט (1868). נקרא על שם הבעל-שם טב הקדוש. בהיותו בן ארבע נתיתם מביאו. אולם החסידים לא חיכו עד שיגדל והכתירוהו כ"רבבי", ומכאן שמו **"הינוקא מסטולין"**. מכל רוחבי המדינות נהרו אליו חסידים להתרברר ולהיוושע בעצה ותועשייה. אהבוו אהבת נפש.

הו'יה לא חכמת אלוקים וגדלות נשגבת מתוך ענווה ושפלות ברך. **מלומד בנסים.** בעל רוח-הקדוש. אגון. נפטר ביום ב' ראש השנה, שנת ה'תרפ"ב (1921), בעצומה של התפילה בהייתה בעירית מרפא. ציינו בפרנקפורט דמיין. חי כ-53 שנים. למחמת ראש השנה טמןוה בפרנקפורט הקרובה לעיר המרפא (זאת על-פי צוואתו שלא לטמןו במקום רחוק משם). הציון נועד כמקום תפילה, ו Robbins המשתיחסים על ציונו ורואם ישועות עד עצם הימים אלה.

סבא: ר' אהרן מקרלין (השני). **אבי:** ר' אשר מקרלין (הראשי) - בנו של בעל "בית אהרן" מקרלין).
אשתו: מרת ברכה שינידל הי"ד (בתו של דודו זקנו רבי דוד מזלטיפול [טשרנוביל]- עלה באש העתקה של סטולין בכ"ט אלול ה'תש"ב- 1942). **ילדיו:** ר' אשר צצ"ל הי"ד, ר' אהרן צצ"ל הי"ד, ר' יעקב חיים מטורייט צצ"ל, ר' משה הי"ד (מילא את מקומו בסטאלין), ר' אברהם אלימלך הי"ד, ר' יוחנן (מילא את מקומו בלוצק ואשר ממנו המשיכה השושלת. בשנת ה'תש"ו [1945] עלה האדמה) ר' שלום מקרלין, ר' אברהם יעקב שפירא הארץ והוכר כרבם של חסידי סטולין-קרלין). **חתנו:** ר' שלום מקרלין, ר' אברהם יעקב שפירא חמוץ-אדיז הי"ד ר' משה מסטוףין, ר' שלום גוכט מאפניאו (ר' האדמה) ר' יששכר דב מרכפלץ)

הרעה ר' דוד זונדרער סחרובר ז"ל היה נחشب לעשיר בעיר סחרוב, והייתה לו רפת גדולה של מאות בבהמות, يوم אחד פרצה מגיפה ברפת והפילה חללים רבים, בצר לו קם ונouse לטסווילן, אותו הימים יומ שישי היה, ועל אף כל מאמציו להגיאו מוקדם לעיר כדי לספר לרביבינו על האסון, הגיאו לשם, בשעה שכבר כוכבים אעטדו לעבר בית-הכנסות לתפילת מנחה.

ר' דוד נכנס לחופזה לבית-הכנסת בידועו, שכל שעה נופלים חללים בرفת, וההפסד הוא עצום, אך כבר ראה, שרביבינו התחיל כבר את תפילהו באמירת "הוז" ... הוא נעמד בסמוך לריבינו ובאה במחשבות על זכותו העצומה לשבות עם ריבינו תחת קורת גג אחד, עודו חושב וריבינו סובב ראשו לעברו ושיכר רקען: "ונריגתך... וירכו מזך... ובכמהם לא מעוניין". ואחר שוכב פניו לאחור ומחמיש ברפילתו

ר' דוד בשמו דבריו של רביון הבין, שהרבבי ברוח-קודשו כבר ראה את מטרת באו ובר אין טעם לסתור על מטרת ביקורו, ובמשך כל השבת היה בשמחה עצומה, לפי שידע על פי דברי הצדיק שכבר נושא, ואכן במאזיא שבת שחזר לעיר שמע את הבשורה, שהמגיפה נעצרה מיד עם כניסה השבת.

אצל רבני היה נהוג, כי החסידים מביאים דמי מעמדות פעם בחודש לפראנקיורט, והוא מכניסים קוויטל עם כל שמות החסידים, שהביאו דמי מעמדות, באחת הפעמים הכנisos לפראנקיורט מעמדות מער אחת, שם התגוררו חסידי, ומחקו מהקויטל את שמו של אחד החסידים, אשר התגורר שם.

כאשר תמה רביינו מודיע לא כתובותיו בקוביטל ענו לו, כי אותו חסיד ל"ע סר מן הדרכן הישראלית, וכך לא כתבו אותו ברשימתה. רביינו שאל אותם: "מדוע הנכם מתערבים בעניינים לא לנו? אלו הם העניינים של ל'!", וציווה, שיכניסו אותו מיד לרשימה. כמובן שכך עשו. כעבור זמן לא רב הפרק האיש לבעל תשובה גמור, ושב מדרכו הרעה, עד כדי כך, שכשהיה אומר "ברוך שאמור" היה מה לשמעו ולהתחזק באמונה שלמה בברוא יתגרה.

Οיפר בנו הרה"ק רבי יהנן מקארליין, כי אצל רבינו גדלה יתומה אחת והגיעה לפרק הנישואין, אולם עדין לא מצאה את זיווגה. היה הזכירה את עצמה לפני רבינו כמה וכמה פעמים, כדי שישתדל למצוא שידור בעבורה.

פעם אחת בא בחור אחד ושמו יעקב ליב (שהיה גור אח"כ בעיר ניקאליב'), הבוחר היה גבוה ו壯 (וניש פשטוט) והזיכר את עצמו לפני רבינו, שהוא שהגיע גלו לגליל התייצבות לצבא וקיבל הוא זימון להתייצבות, על כן מבקש הוא, שרבינו יתפלל עליו ויברכו, כי יטפר מצחה זו ולא יאלץ להתגיאו.

רבינו אמר לו: "אם אנשיים כמוך לא ילו לצבא, מי ילך? הר' איש בריא אתה!". באוטו מעמד עמד חסיד אחד, שאמר לרביבנו, כי היהות שרבינו מבקש שידור עברו היתומה, על כן יברכוו רבינו, שיפטר מן הצבא ובשכר זה ישא את היתומה. רבינו שאל יעקב ליב: "התסכים לשידור? ואם תשמר הבטחתך, אם תשוחרר מהצבא?" - יעקב ליב ענה: "הה!".

"אם כן", אמר רבינו לעקב ליב, "לך והת'צַב לְצַבָּא" (כי בשרך זה יגע עלי שיפטו אותו). ה郎 יעקב ליב באמונה שלמה בדברי הצדיק והתי'צַב לְצַבָּא, כשהרופא הצבאי עבר לבדוק את המת'צ'בים, אם כשירים הם להtag'יס, הוא הגיע לעקב ליב. במהלך הבדיקה התרgesch ואמר לשוטר שהבאוו: "איש עם צהה לב חלש מאד הבאת?" מיד קיבל פינקס שחרור מהצבא לצמיתות.

כל העיר תמהה והשתטמו, כיצד ניצל יעקב ליב הבריא והשלם מהצבא? (במיוחד בשל קומתו התמיירה וכוחו העצום). יעקב ליב קיים את הבטחתו לצדיק וכן נשא את היתומה. הוא התיישב בנייקאליב והנרגע את ביתו בדרך התורה והחסידות. הוא גם הרבה להכין אורחים, ובפרט לחסידי קארליון, שהיו נועדים דרך שם לרביינו ליטוולין (הוא עצמו חש הכרת הטוב עצומה לרביבנו בשל העובדה, שבגינו ניצל מהצבא), וגם הוא עצמו היה מביא שקים מלאים אוכל על כתפיו, כדי להאכיל את אורחיו.

רבבי ישראל פרלוב צ"ל הידוע כ**הינוקא מסטולין**. נולד ב-י' בכסלו התרכ"ט (1868). נקרא על שם הבעל-שמט טוב הקדוש. בהיותו בן ארבע נתיתם מבאיו. אולם החסידים לא חיכו עוד שיגדל והכתירוהו כ"רבי", ומכאן שמו "הינוקא מסטולין". מכל רוחבי המדינות נהרו אליו חסידים להתברך ולהיוועש בעצה ותוסייה. אהבוו אהבת נפש.

הו'יתה לו חכמת אלוקים וגדלות נשגבת מתוך ענווה ושפנות ברך. **מלומד בנסים.** בעל רוח-הקדש. גאון. נפטר ביום ב' ראש השנה, שנת ה'תרפ"ב (1921), בעצומה של התפילה בהיותו בעיר מרפא. ציינו בפרנקפורט דמיין. ח' כ-53 שנים. למחמת ראש השנה טמן אותו בפרנקפורט הקרובה לעיר המרפא (וזאת על-פי צוואתו שלא לטמנו במקום רחוק משם). הציון נונדע כמקום תפילה, וربים המשטחחים על ציונו ורואים ישועות עד עצם הימים זהה.

סבאות: ר' אהרן מקרלין (השני). **אביו:** ר' אשר מקרלין (הראשי) – בנו של בעל "בית אהרן" מקרלין). **אשתו:** מרתה ברכה שינידל ה"ד (בתו של דוד זקן רביע דוד מזלטיפול [טשרנוביל] – עלתה באש העתקה של סטולין בכ"ט אלול ה'תש"ב-1942). **ילדיו:** ר' אשר צ"ל ה"ד, ר' אהרן צ"ל ה"ד, ר' יעקב חיים מטוטורייט צ"ל, ר' משה ה"ד (מילא את מקומו בסטאלין), ר' אברהם אלימלך ה"ד, האגדמו"ר ר' יוחנן (מילא את מקומו בלוצק ואשר ממנו המשיכת השושלת. בשנת ה'תש"ז [1945] עלה לארץ והוכר כרבם של חסידי סטולין-קרלין). **חתנו:** ר' שלום מקומראן, ר' אברהם יעקב שפירא

Cשהיה בן שלוש שנים בעודו משחקים, נכנס בריצה לחצר מגורייה של אלמנה, והתרחץ בתוך גינת ביתה, כשהוא עומד על אחד העשבים. יצא האלמנה וגערה בו: "מדוע אתה נכנס לגינה המטפחת שלי?!" אני כבר הולכת לספר לסבא שלך, הבית אהרן". פנה אליה הילד ואמר: "אני מבקש מך, שלא תספר לי לא תצערו אותו. ואם תשמעי בקולי - אני עוד אשיב לך על קר טוביה! ". "בсадר, אני מוחלתת" - לسانבא, ולא תצערו אותו. חלפו שנים. רבעתו היה כבר אדמור". ר' בתה של אותה אלמנה בגירה והייתה בה שיבת האלמנה. והנה, באחד הימים חלה וידה ל"ע ונפעה בשיתוק! האלמנה הייתה נסעתה ושבורה. היא התרחזאה עם רמה מרופא לרופא, אבל למן יונית לרבה הללו לא הגיעו למוצא לה חוץ ותרופה.

היא אומנם לא נמנתה על עדת החסידים, אבל שכנהה, שבעה היה מחסידי רבינו, הציעה לה: "הרב!
אומנם צער אבל שומעים הרבה ישועות מהבאים באלו. נס' להיכנס אליו ולספר לו על צרכך". "אכן!"
קרה האשה, "הרבי ח'יב לי חוב ישן". מיד פנתה האלמנה לבית הצדיק, וביקשה לדבר עימנו בדחיפות.
כשכנסהה, הזכירה את אותו הסיפור שהתרחש בהיותו בן שלוש. הרבי זכר זאת היטב, ושאל: "במה
אוכל לעזור?". ספירה האם בבכי על מחלתו בתה, על היד המשותקת. "לכى הביתה", אמר הרב, "צאי
לחצר שלך, קח מאותו סוג של שעב שרמסטי אותו איז ברגלי", כשהייתי ילד קטן ומהעשב הזה
תבשליל מרגק. ותתני לבת לשחותה. זהו שעב חריף בזומר. והוא מרדיפ. היא תרדוף. ומזכה לרפואתך".

האלמנה רצתה לבייה, נכנסה לגינה, תלשה מהעשבים הצומחים בה, בישלה אותם והכינה מרק. הבת לגמה מהמרק. תוך זמן קצר נרדמה. ישבה האם לצדיה ושפכה את לבה, לפני מי שאמר והיה העולם, שישלח לה רפואה שלמה ושהתורופה של הצדיק תפעל את פועלתה. בעודה יושבת כר, היא שומעת את בתה צעקה לפטען: "אווי!!" מרימה את שתי ידייה ומתעוררת. היא התרפאה. כאלו דבר לא היה! סופירה הבת: "לאחר שנרדמתי, חלמתי חלום מחריד. ברגע המפחיד של החלום - נתתי צעה, הברמותי ידי לברוח רכמיים..." א' אפשר למאיר את שמחתו של הרם ואנמה בו זכו לראות מותפת גלוי.

החלהתו של ר' ישראל יצחק משי-זהב הייתה איתה מבקשתו לעלות לארץ ישראל. אדמת רוסיה בזורה, במיזוג לאחר ההתרחשויות עם ממילא ביליס. ריח מלחה נדף באוויר, והוא רצה לעזוב את האיזור מידית! חסיד מקשור לכך הוא תכנן לנסוע ברכבת, שתעצור בדרך בסוטולין, שם יכנס לרבי מג'ינו אל הצדיק התקבל בסבר פנים יפות ומארות. כאשר נפרדו בברכת שלום, שילב הרב כמה מילים: "ר' ישראל יצחק לא הבין: הרבי נפרד ממנו, ומайдך אמר לו מלים אלו! תוקף הרטיס של הרכבת ליליהן לתchanת הרכבת. ואז נשמע קול מאחוריו: "ר' ישראל יצחק, חכו וגע!" היה זה הגבי שרצה אליו מכתב לארץ ישראל. הלה שב ונכנס לרבי. הצדיק אמר לו: "ברצוני לכתוב משהו. חכה כאן". הרבי נכנס צר לח. הרכבת תגעה בעוד עשר דקות, התוקף של הרטיס יפוגן

הדקות חולפות והרביה לא יוצא. רק לאחר דקوت ארוכות יצא הראי מחדרו ובידו מעטפה סגורה. "הרכבת כבר נסעה", אמר הצדיק, "ובכן תשארו כאן עד מחר". למחמת בבוקר מיהר החסיד לרכיבת כדי לנקנות כרטיס אחר ולצאת בדרך. בהגינו, ראה שהשערים נעלמים, מהומה גדולה שרהה במקום - והנה מתברר לו, שהרכבת שבה היה עליי לנסוע התנגשה ברכבת אחרת, וישנים מאות הרוגים ופצועים. רק עכשיו הבין את דבריו הרא. הוא רץ להזוזות לרבי בהתרgeschות על הצלתו, ומאחר שהוא כבר מילא אחר את הרכבת, הביע את רצונו להישאר עוד כמה ימים בצל הקודש... אבל הראי אמר: "לא, עכשוי לא תתמהמה פה אפילו יומ אחד. עם הרכבת הראשונה תישע היום, ובשת יאלות דברך".

ר' ישראלי יצחק מלא בדיק את הוראותיו של הרב, נסע והגיע אל נמל אודסה, שם עלה על אוניה, שעשתה דרכה לארכץ ישראל. זו הייתה אוניות הנוסעים האחרונות האחרונה, שעשתה דרכה אל העולם החופשי לפני שפרצה מלחמת העולם הראשונה. עתה הבין ר' ישראלי יצחק, עד כמה צפוי עניינו של הרב למרחוק! בפעם הראשונה עיבב הרבו בעדו, שלא יסע כדי שיינצל מן ההתקנשות ברכבת - ואילו בפעם השנייה דחק בו שישע מארב. למשוע לא יתגעה באמצעות הדרכך וצכה בצע"ה להגיא לארץ ישראל בראשות.

אם ראשונים פמלאים - הרב ישראל פרלוב צ"ל - הינוקא מסטולין צ"ל

רבי ישראל פרלוב צ"ל היה ידוע כינוקא מסטולין - נולד ב-י' בכסלו ה'תרכ"ט (1868). נקרא על שם הבעל-שם-טוב הקדוש. בהיותו בן ארבע נתייתם מבאיו. אולם החסידים לא חיכו עד שיגדל והכתירוהו כ"רבי", ומכאן שמו "הינוקא מסטולין". מכל רחבי המדינות נהרו אליו חסידים להתרברך ולהיוושע בעצה ותועsie. אהבו אותו אהבת נפש.

הו יטה לו חכמת אלוקים וגדלות נשגבה מתוך ענווה ושפלה ברך. מלומד בניסים. בעל רוח-הקדש. גאון. נפטר ביום רב' ראש השנה, שנת התרפ"ב (1921), בצעומה של התפילה בהיותו בעירת מרפא. ציונו בפרנקפורט דמיין. ח' כ-53 שנים. למחורת ראש השנה טמןוה בפרנקפורט הקרובה לעיר המרפא (וזאת על-פי צוואתו שלא לטמןו במקום רחוק ממש). הציון נודע כמקום תפילה, וربים המשתרחים על ציונו ורואים ישועות עד עצם היום הזה.

סבא: ר' אהרן מקרליין (השני). **אבי:** ר' אשר מקרליין (השני). בנו של בעל "בית אהרן" מקרליין). **אשתו:** מרת ברכה שיינDEL ה"ד (בתו של דודו זקן רבי דוד מזלטיפול [טשרנוביל] - עלתה באש העקודה של סטולין בכ"ט אלול ה'תש"ב-1942). **ילדיו:** ר' אשר צצ"ל ה"ד, ר' אהרן צצ"ל ה"ד, ר' יעקב חיימס מטורייט צצ"ל, ר' משה ה"ד (מילא את מקומו בסטאלין), ר' אברהם אלימלך ה"ד, האדמו"ר ר' יוחנן (מילא את מקומו בלוצק ואשר ממנו המשיכה השושלת. בשנת ה'תש"ו [1945] עלה לאرض וחוכר כרבם של חסידי סטולין-קרליין). **חתנו:** ר' שלום מקומראנא, ר' אברהם יעקב שפירא מגוואזרדי"ץ ה"ד, ר' משה מסטפין, ר' שלום רוקח מאפטא (בן האדמו"ר ר' ישכר דב מבעלז).

הה"ג רבי יהושע העשיל הלוטבסקי צצ"ל סיפר: "רציתי לשוב לאرض ישראל ולעצרי הרב לא היה בידי פספורט, לפיכך נאלצתי לרכוש פספורט מזויף מידי בעל הבית בו התאכסנתי. הוא הביא לי פספורט על שם אהרן טוב. כשהכנסתי אל הקודש פנימה לקבל ברכת הפרידה, שאלני רביינו, האם יש בידי פספורט. ענית, שהפספורט מונח בכייס. "ומה שマー?" שאלני רביינו, ענית: "אהרן טוב" (התכוונתי שהפספורט שבידי הוא על שם אהרן טוב).

רביינו ביקשתי להראות לו את הפספורט, והגשתי לו. רביינו נעמד כשרגלו האחת על הסופל והתחיל לדפדף בפספורט, כאשר מדי פעם מסתכל עליו ואחר כך בדף הפספורט, ולאחר מכן שם את הפספורט על ברכיי, כך חזר הדבר ונשנה מספר פעמים, וכל זה בבדיקה דעתא, לבסוף החזיר לי את הפספורט אמר לו: "שייה כן, תיסעו לחיים ולשלום".

הדבר היה תמורה מאד בעיני, ولكن כשלילי לרכיבת והתיישבותי בפנים, פתחתי את הפספורט ורציתי לראות מה כתוב שם שガורם לרביינו להיות בדיחות הדעת. כשהתחלתי לקרוא חשב עני, מאחר ובעל הפספורט המקורי היה שונה ממנה בתכילת השינוי. לא היה אפילו פרט אחד זהה לי. לא צבע הפנים, לא צבע העיניים וכן הלאה.

חשבתי לעצמי: "ריבונו של עולם, מה עולתתי לי? איך איראה בעיני משטרת הגבולות? הרי הם יתפסו מיד, כי השתמשתי בפספורט של מישוה אחר". עתה הבנתי למה צחק הרבי, כשהראה את הפספורט, אך מה שנעשה אין להסביר. אני נמצא באמצע הדרך. סמכתה על ברכת הרבי, שהכול על מקומו יבוא בשalom, בעזרתו יתברר.

כשהרכבת עצרה בגבול האוסטרו-hungarian, בשעות הלילה המאוחרות, ירדתי מהרכבת ואמתחתי בידי, עליתי על קרירה ואמרתי לעגנון היהודי לנסוע במהירות, אולם, לפתע צץ, שוטר גבול. הוא עצר את הרכבה וביקש לראות את הפספורט של כל הנוסעים.

הגשתי לו את הפספורט והתחילה לדפדף בו, והוא הסתכל לשירוגין עלי ועל הפספורט והתחילה לצחוק, כך זה נמשך מספר פעמים. **נדמהתי לראות, שהשורט עשה בדיקות את אותן התנומות שריבינו עשה,** והנה השטור מושיט לי את הפספורט וממלמל: "נו מילא, קום וברוח לך". כמובן, כך עשית וಹשכתי בדרכי לארץ ישראל.

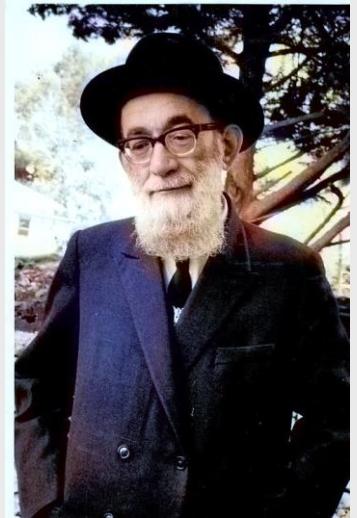
ב עירא אחת חיפשו שו"ב, והנה הגיע אחד, שהציג את עצמו בפני המרא דටרא, והראה בפני הרב כתוב קבלה שהוא שוחט ובודק. הרב בחן אותו כמו כן ראה, איך שהעמיד סכך חד לשביעות רצומו. אמר לו הרב, היוט שרוב אנשי העירא הם חסידים של האדמו"ר רבי ישראל מסטולין צצ"ל, על כן אם ברצונו להתקבל לרצון התושבים,عليו לנסוע לרבי ולקיים הסכמתו.

השוחט נסע בערב שבת לסטולין. כשהגיע לשם עשה חשבון לעצמו, שאם יכנס לרבי בערב שבת, יהיה מוכחה להשתתף במשך השבת בתפלות ובירכת השולchan. כיוון שלא היה רגיל בכרך, החליט להמתין עד מזאי שבת. במושאי שבת המתין כמה שעות, הזמן שהיה לוקח לו להגיע מביתו לסטולין לו היה נסוע במצויא שבת. לאחר מכן וכונס למעון קודשו של הרבי, וסיפר על מטרת באו, היה וזכה את עצמו להתקבל לשׂו"ב בעירא פלונית שרוב אנשיו הם חסידים של הרבי, ואמרו לו ש כדי שיוכן להתקבל, עליו לנסוע לריבינו ולקיים הסכמתו וברכתו.

הרבי פנה בשאלת האורחות: "מתי הגעת לסטולין?". ענה האורה: "זה עתה הגעת". אמר לו הרבי: "ראה נא, אילו הייתה אומרת האמת, שאתה כבר נמצא כאן עוד מערב שבת, אלא שהסיבה שלא התפלلت אצלך, משום שקשה היה עליך התפלויות האורחות, הרי הייתה נתן את הסכמתך. אבל עכשו, שהוצאות מפרק דבר שקר, אין אפשרות שתת הסכמה לקבל אותך כשוחט". ("לב ישראל גראסמן צצ"ל")

הגאון מרכז הרב גדליה איזמן צ"ל - נולד ב-י"ד אייר ה'תע"ר (1910) בדורשה למשפחה מחסידות אלכסנדר. בבחורותו למד בקולץ שבילטא. בשנת ה'תרפ"ג (1927) למד בישיבת קמניץ כעשר שנים. נודע כעוזב ה' ומקש דעת הצמא לדבר ה' בשקייה ובכיסופים. בהמשך היה חשש שיגויס לצבא הפולני ולכך נמלט לארץ ישראל. בארץ למד בישיבת מרכז הרב. בבחורותו שימש כמשגיח בישיבת 'מקור חיים' בירושלים. לאחר נישואיו המשיך ללימוד בכל של ישיבת 'מרכז הרב'. בשנת ה'תש"ד (1944) התחיל לכחן כמשגיח בישיבת 'קול תורה'. רכינו התמסר כל יכול לשינה הקדושה והבחורים היו אצלינו ממש. השקייע בכל בחור ובחור שעوت הרבה כדי להעלות על דרך המלך. כאשר הייתה בעיה לאחד מבחרוי היישיבה הוא לא נח ולא שקט ואף לא עלה על יצועו עד שהענין לא הסתדר בשלמותו. שום דבר לא עמד לנגד עיניו מלבד טובתם האישית שיתעלם בתורה וביראת שמיים לתפארת. נטע והשריש בקרבת תלמידיו את דרכי העבודה והיראה.

שייחות המוסר של רבינו היו מפורסמות בעמינותם. עיצב את אישיותם של התלמידים בהתיחסו באופן אישי לכל אחד מהם כאשר רביהם היו ניצולי מחנות השמד וחילוקם הtagelgo בגורם עד שהגיעו לשינה הקדושה. הגראי גנס העיד שהמשגיח הגר"ש ולבנה צ"ל אמר לו פעם שבדור זה יש שלושה בעלי מוסר מובהקים, ביניהם מנה את רבינו. תפילותיו היו לשם דבר בקרבת בחורי היישיבה. בשנת ה'תש"ב (1982) הודיע להנהגת היישיבה על פרישתו מתפקידו. לתלמידיו הקרובים הסביר שהוא חש שלפעמים בהקדתו על הנenga של שלילית של תלמיד מתאנכת עצבעת שנוועת מצקנתו, וכן הוא לא יכול להמשיך בתפקידו. אם הוא לא עומד בכל הדרישות שהוא טובע לתלמידיו, הוא לא ראוי להמשיך בתפקידו. לנוכח הנסיבות הרבות הסכים להמשיך ולשמש כיעץ חינוכי לתלמידי היישיבה. הקדים שעוט הרבה מדי יומם לשיחות אישיות עם תלמידים במקומות בשוליו ביהמ"ד. מסר שייחות מוסר בישיבה במקומ המשגיח הגה"ץ ר' שלמה ולבה צוקן". נפטר ב-ג' תשרי ה'תשע"ב (2011). ח"י כ-101 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

נלב"ע לול ש"ק שוכנה
ג. תשרי תשע"ב

ח נצ"ה

אבי: ר' אברהם. **אשתו:** מרתה חייה ליבא (לבית אידלמן מילנה). **רבנותו:** הגאון מרכז ר' ברוך דב בר ליבוביץ' ('ברכת שמואל'), מרכז המשגיח ר' יחזקאל לויינשטיין, מרכז ר' אהרון קוטלר. **חברותא:** הגאון ר' ראובן גרויזובסקי (ראש ישיבת 'תורה ודעת' באברהם' ב' למד עם רבינו בישיבת קמניץ). **תלמידיו:** הגאון ר' ישראל מאיר לאו (רב הראשי לישראל), ר' יהודה עדס (ראש ישיבת 'קול יעקב'), ר' שלמה מחפוד, ר' אביגדור נבנצל (רב העיר העתיקה בירושלים), ר' משה שוואב (מנהל רוחני של ישיבת גיטסההד), ר' יהושע נוי'בירט ועוד אלפיים רבים. **בן:** הגאון ר' יוסף. **חתנו:** הגאון ר' שלמה ברויאר (משגיח ישיבת בית מהתה). **ספריו:** *גידולי מוסר*- נערך ע"י תלמידיו וחתנו, ר' שלמה ברויאר.

ב שכונת בית און בעיה"ק ירושלים נמצאת הישיבה הגדולה 'קול תורה'. המשגיח הגה"ץ רב' גדליה איזמן צוקן ג"ר בקרבת מקום, בראש' יוסבורד. הדרך מביתו לעבר הישיבה עברה דרך קבע ברחוב הראשי של השכונה, רח' הפסגה. בכל בוקר צועד רב' גדליה היה צועד מביתו לעבר הישיבה לתפילת שחרית, ובוחרה מהישיבה לביתו. מעולם לא הסכים שמשהו יסיע לו ויקח אותו ברכב. דבר אחד מופלא בכל זאת היה שונה בהליכה זו. פעם אחד בשבעו, פעם יחידה, פעם שואב ר' גדליה היה משנה את הליכתו. במקומות צעד דורך דרך רח' הפסגה בשבת בזקוק לכיוון התפילה. הבן הוסיף: "בכל יומם מקפיד אני להקדים לכל אדם גוט מארגען", שכן ראוי להקדים שלום לכל אדם. במרקחה שאני פוגש באדם מבני עדות המזרח, וחוששنى שלא יבין את ברכתי בשפת האידיש, אני אומר לו 'בוקר טוב'.

"בשבת יש לי בעיה עם קר. אם אפגוש באחד מבני עדות המזרח, שואלי לא יבין את הביטוי 'גוט שבת', אצטרך לומר לו 'שבת שלום'. הרוי דין הוא שאסור להזכיר 'שלום' לפני התפילה. אם לא ענה לו בפה דברי אלא רק בהנזה ראש, שמא יגע להלה בגליל, וכן דוקא בשבת לפני התפילה אני מקפיד למלת דרכך שביל העפר שב לא מצויים אנשים. קר לא אצטרך להיכשל באמירת שלום לפני התפילה ולאחר אחד לא יבוא להיפגע על ידי". הדבר מפלייא יותר. איך יכול היה לשנות את סדר יומו בפרש שנות שנים ולעשות דבר המתריחו יתר על המידה, רק כדי למנוע את עצמו אפשרות של פגעה כלשהי בכבוד הזולות. (מוסוף שב'ק תולדות)

Tلامידי, הגאון רב' יהודה עדס (ראש ישיבת 'קול יעקב'), סיפר כי שמע מהרב גבריאל לרר צ"ל שהבין מהמשגיח כי הוא לא מוסר שייחות לבני הישיבה אם הוא לא אחוז בדרגת השיחוה ה' לא מוסר בעצמו. כל שייחותי המוסריות ה' בבחינת 'הוא היה אומר' וכמו שצדיקים פירשו שמה שהוא היה - זה מה שהוא אומר אחרים.

Bט, הרה"ג רב' יוסף איזמן, סיפר ביום השבעה על צדקתו וחסידותו של אבי צ"ל עד בבחורותו בישיבת קמניץ. כבר אז קיבל על עצמו קובלות מדירות בעבודת ה'. בין היתר סיפר כי בערוב ימי מצאו בפנקסו מה שכתב בשנות העשרים לחיו. הפנקס היה המלא וג חדש בחשבון נפש אישי על דרכיו ומעשייו יום ויום וכך לא צד קובלות רבות שקיבל אז על עצמו.

אם ראשונים פמלאכיס - הרב נפתלי צבי טרופ צ"ל

הרב נפתלי צבי טרופ צ"ל- נולד ב-י"ג ניסן ה'תרל"א (1871) בגרודנא שבלייטא. מגדולי ראשי הישיבות. מפתחה של שיטת הלימוד היידועה כשית בריסק. בשנת ה'תרמ"ו שלחוו הורי למד בישיבת קלם. כעבור שנתיים עבר לשיבת טלץ' ופרק זמן קצר למד בישיבת נובהרדוק שבפולין. בשנת ה'תרמ"ט הגיע לשיבת סלבודקה ("כנסת ישראל"). לאחר נישואיו בשנית, שב למד בישיבת קלם וכעבור 4 שנים כיהן כר"י לצעירים "אור החיים" בסלבודקה. בשנת ה'תרס"ד (1904) שלח ר' ישראל הכהן מראדין ("חפץ חיים") בקשה לר' נפתלי צבי לכיהן כר"י בראדין, בתנאי שהנהלת הישיבה בסלבודקה תסכים לכך. בשנת ה'תרע"ד, עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה, גלה יחד עם הישיבה לעירה סנובסק. עד ליום פטירתו שימש כראש ישיבה.

נדע בחקרותיו התלמודיות הייחודיות, לצד יראת שמים ומוסריות בולטות. אהבתו לתורה לא ידעה גבולות. לעיתים קרובות נתקף בכאב ראש חזק עקב התאמצטו בעין בתלמוד. נהג לכורח מטבחת רטובה סביב ראשו כדי להקל על כאבו, והמשיך להתעמק בסוגיה שלמד. כאשר לקה בנזון שרירים וכאשר הרופא אסר עליו למדוד תורה, הייתה שאסור לו לאמץ את מוחו, השיב בזעוז: 'לא למד התורה למה לי בכל חימט?'. התב楼下 במידות טובות ובמעשי חד מרבבים, יראת שמים ובתפילה, שנאמרו בכוונה ובהתלהבות. נפטר ב-ג' תשרי ה'תר"צ (1928). ח' כ-59 שנים. ציונו בראדין.

אבי: ר' משה שמואל. **אמו:** מרת נעשה. **נשותיו:** בתו של ר' נתן צבי פינקל (זוג ראשון- התארס איתה וחודשים לפני החתונה נפטרה), מרת פעשה לאה (בתו של ר' אליעזר יעקב חוויס - זיווג שני). **בני:** ר' אברהם חיים ור' ראובן (בעל 'בנית ואובן'). **בנותיו:** מרת טויבא (בעלה ר' יהושע אייזיק קמנצקי) ומרת פייגא עטיל (בעלה ר' ברוך יוסף פייבלאן). **מרבותיו:** אבי, ר' שמחה זיסל זיו (הסבא מילם), ר' אליעזר גורדון (ר' טלץ'), ר' יעקב יצחק ריבנובי (מממו ינק את דרך הלימוד של בריסק).

תלמידיו: ר' יוסף שלמה כהנמן (ר' פוניבך בבני ברק), ר' יעקב סופול (בעל דברי יעקב), ר' יצחק מאיר פצינר (בעל 'פרשת המלך'), ר' משה דוד דריינען (רבה של גלאגוי שבסקוטלנד), ר' שלמה היימן (ר' מ' ישיבת "תורה ודעת" בניו יורק), ר' אליהו דושניצר (מח"ס 'נחלת אליהו'), ר' נחום מאיר קרלייז (גיסו של ה'חזון איש'), ר' סנדר ליצנער (מייסד ומנהל 'קרית נוער' בירושלים), ר' יעקב משה שורקין (ר' מ' במתיבתא דרבינו חיים ברלין' בניו יורק), ר' יהודה קרביץ (ר' מ' בישיבת 'תפארת צב' בירושלים). **ספריו:** חידושים הגדנ"ט על הש"ס (סיכון 203 שיעורי שכתבו ע"י תלמידיו על כל המסכתות של סדרי נשים ונזיקין).

॥ אהבתו לתורה לא ידעה גבולות. לעיתים לילה מאוחרת היה הולך לעיר תלמיד באכסניהתו כדי לתרץ את מה שהקsha לו בעת השיעור. לשאלת מקרוביו 'האם אין חשש לגזלamina?' השיב: "הרי בודאי התלמיד, אינו מסוגל להירדם כלל בשל אותה קושיה המנתקת במוחו והין הרחמות על בחור שעמל כל היום בתורה ואני יכול להירדם על מיטתו מתוך שהבהיר האמתי בתורה מציק לו!".

נעשה ביהודי גלםוד וולוב שיצא לו שם של גנב. הבריות הרחיקו אותו מעלייהם והכל'מו. והנה כאשר נקלע לראדין ונפגש עם רבנו, הוא קידמו בסבר פנים יפות, הדמינו אל ביתו לסתוד על שלוונו, אף הציע לו מיטה מסוימת לילון בלבד, ולא חסר שום טרחה בכדי להגעים לאורח את הבילוי בצל קורתנו. המקורבים תמהו: 'מה לראש הישיבה ולהיודה מפוקפק במעשי? אך רבנו שהרגיש בכך אף הוא תמה: "עד עתה ידעתי, שנגב חייב לשלם קרן וכפל, טבח ומכר משלם ארבעה וחמשה, ואם אין לו ונמכר בגנבותנו. אבל היכן כתוב שפטורים מלקיים בו מצות 'הנכسط אורה', לא ידעתי וכי אינו יהוד? וכי אינו אדם כמוני? האם אברהם אבינו לא קיים מצויה זו אפילו בעבריט? אלא מי, בהכnest אדם כזה הביתה, אפשר להסתכן בהתרומותיו כי הוא עלול לגנוב את פרטיו הביתי, אם כן הרי לכל היוטר צריך לעמוד עליו ולשמור כל זמן שהותו בבית, אבל אין שום עילה להיפטר מן המצויה'.

ביתו של ראש הישיבה נעשה מקום קבוע לילגתו של "ארחי פרח", שנקלעו לראדין, והוא הרגישו שם אורותיהם מכובדים. בתו של רבנו סיירה לו פעם כי אחד מהם לא מצא בבית מיטה ללוון וכן העניקה לו כמה פרוטות כדי לשכור מיטה במלון. התרעם האב על כך ואמר: "וכי מה לא הילכת את ללוון במלון?! שכן הנר מרגישה, כי כאן הוא ביתך. עלייך לדעת מהיים כי ביתם של העניים אף הוא אכן, ואין לשום אחד מבני ביתנו זכות קדימה", כך גם קרה כאשר אחד מה"אורחים המכובדים" נשלח על ידי בני-הבית ללוון ב'הקדש'. הרב בעצמו הילך לחפש אחריו והזמין להתכבד ולהתארח במעונו ככל אשר ייחפוץ, תוך שהוא מתנצל לפני שהדבר נעשה ללא ידיעתו.

הרב היה אומר: "למה לי להחשיב את עצמי לגברא רבה, ואח"כ לעמoli כדי להציג ענוה, הרי מוטב לי, שמילכתהila לא אتلبس באצטלא של אדם גדול". סח ר' אליהו לופיאן: "בלומדי בקהל היהיטה תקנה בכלל, שכל אברך שצורך לילכת תוך הסדרים, ציריך לגשת למונזה על אותו שבוע ולהתנצל לפניו. ובגהיג תורי להיות ממונה, האגדתי פעם מבושה, כאשר ר' נפתלי ניגש אליו לבקש ממשני רשות לצאת לחוץ. הוא היה מבוגר בשנים ומפורסם לגאון, ובכל זאת כוף קומתו להישאר במסגרת, ולבקש רשות ממונזה".

Cshallha רבינו ומצבו היה אנוש, לא חדל הבהיר לרchromyi שמיים עבור רפואי רבטם. בזמןן הייתה סגולה בדקה ומנוסה- לצתאת למגビת, אבל לא של כסף- אלא של חיטי! **הבחורים נידבו ימים** ואף שבועות מחיהם למען המשך הנערץ! לאחר המגבית נכנס אחד הבחורים אל לרבני ה'חפץ חיים', והודיע לו, שהבחורים מתנגדים מימי חייהם הקרים לזכותם של ראש הישיבה ואף העז לבקש מהרבה, שישתתף גם הוא במגבית זו. הצדיק ישב בכבוד ראש והוא חשב כמה יכול הוא לתרום לזכותם של ראש הישיבה. לאחר חחציו שעה ונעה אמר, כי הוא מוכן לתרום מחיה דקה לזכותם. לשאלת התמורה של הבחור: "כיצד יתכן שלאחר כחצ' שעיה, שהרב דן בכבוד ראש, הסכים לחתך רך דקה?" השיב: "בדקה, האדם מדבר כ-300 מיליון. וכל מילה היא מצויה. אני איני יכול לאות על יותר מ-300 מצוות!". השmuעה עשתה לה כנפיים בישיבה- עד כמה ה'חפץ חיים' מזכיר את הזמן היקר מכל, ולמחמת גברת ההתמדה בישיבה בכפוף כפליים.

האדמו"ר רב שמעון נתן נטע בידרמן (הראשון) מלעלוב צ"ל- נולד ב-ח"י איר (ל"ג בעומר) בשנת ה'תרכ"ט (1869). נקרא בשם שמו שמעון- ע"ש התנא האלוקי רב שמעון בר יוחאי צזק"ל ובשם נתן נטע- ע"ש זקיניו הרה"ק ר' נתן נטע מחלם. משחר ילדותו נודע היה ביראתו הטהורה בעמלו וביגיעתו בתורה ועובדת הש"ת. גאון בנגלה ובנסתר. בקי בכל מכמי הש"ס והפוסקים. ענוותן מופלא. בעל רוח-הקדש. ربיהם פנו אליו ונושעו. נכנס לישיבת המקובלים 'שער השמים' שם הגה בתורת הח"ן. שימש כאדמו"ר החימיishi בשלשת לעולוב. בשנת ה'תרע"ג (1912) חלה בריאותו ובפקודת אבי ייצא לאקלסארג לمعינות המרפא היהודיים, וכאשר ביקש לשוב לביתו פרצה מלחמת העולם הראשונה - ונסאר בקראקא.

בתקופת מגורי בקראקא התקבצו רביהם סביבו אולם רבינו ביקש לברוח מכל שרה.Auf"כ תוך זמן קצר התפרנס כפועל ישועות ורופאות. ערים חיבי גויס לצבא פולין, שקיבלו את בריכתו שוחררו מיד. בשנת ה'תרפ"ו (1926) גמלה החלטה לבב רבינו לחזור לארץ הקדש ושם רביהם התסתופפו בצללו. סיפורו, כי כשהיה מתפלל לפני העמוד בימים הנוראים היו רועדים החלונות. כשנתיים וממחזה ניהל את העדה בمعال' צדק עד חורף ה'תרפ"ח (1928) שאז חלה לו"ע בגרכון, הרופאים יעצו שיישע לפירץ כדי שיעבור שם ניתוח ואכן כך עשה רבינו. סיפור נכדו רבי"ק ראה"ש ששמע מהחסיד ר' מנ德尔 גאנר ששחה ג"כ בתקופה זו בפריז כי לאחר נסיעת רבינו מביה"ח שמו לב, שבמשך התקופה, הייתה רבינו ביה"ח, לא מת אפילו יהודי אחד!

לאחר מספר חדשים אמרו הרופאים, שאיןם יכולים לעזור לו. רבינו חזר לארץ ישראל והיה מוקף ביסורים גדולים, כל מאכלו היה מעט משקה ופירורין שהכניסו לו דרך צינור וב-ג' תשרי צום גדליה ה'תרצ"ז (1929) התבקש בבית-עלמו. ציוו בהר-הzioniים סמוך לקבר אבותינו. ח' כ-60 שנים. סיפור נכדו רבי"ק ראה"ש שמע מאנשי החברא- קדישא, שלקחו את גופו הקדוש לטהרה נעמד וטבל בעצמו.

אבי: האדמו"ר ר' דוד צבי שלמה (ר' דוד) צ"ל. **אמו:** מרת מרים. **סבו:** האדמו"ר ר' אלעזר מנחם מנ德尔 צ"ל. **נשותו:** מרת חנה ריצ'א (זיווג ראשון)- נישאה בהיותו בן שלוש עשרה וחצי שנים. בתו של ר' יוסף צינזירט), מרת פייגא רבקה (זיווג שני). **בניו:** הרה"צ ר' פונחס חיים, האדמו"ר הרה"ק ר' משה מרדיי מלעלוב (מילא את מקום أبيו באמור"ת), ר' יעקב יצחק. **חתנו:** ר' מנשה ליפשיץ צ"ל, ר' אברהם יוסף בראנדווין (כשנפטר נשאה אשתו לרבי יעקב ערבליך), מרת מאטיל שנפטרה בצעוריה. **מרבותיו:** דודו, ר' רבינו אלתר מסוסנובツא, ר' יר חמיאל משה מסטאלין.

על שקדנותו המופלאה מסוoper, כי פעם אחת התהממה רבינו לחזור לבתו לאחר תפילה שחרית. הרבנית הלכה לחפשו בבית אביו, וכראיתתה שאינו שם יצא עם חמוטה הרבנית מרים לחפשו. כשהגיעו לחוץ בה"כ תפארת ישראל רוזין, שמעו קולות מגג בהמ"ד וראו את המקובל ר' נפתלי חיים (בן הרה"ק ר' אליעזר מדז'קוב) עם רבינו מטהלים על גג בהמ"ד וועסקים בתורת הנוסתר, ומרוב דבריקותם לא שמו לב, שמתקרבים לשפת הגג וכפצע היה שלא יפלן ח"ו, הרבנית צעה בקהל גדול, עד שהתעוורו מלבוקותם וירדו מהגג.

עד מסופר על התמדתו העצומה, בשנת ה'תע"ר (1909) נסע לסטאלין לחותונתו של הרה"צ רב שлом בן הרה"ק רבוי יעקב משה מקארנאו, והעיר הדרה"ח ר' נחמן סופר שבזום החופה התאסף קהל גדול ובית-המדרש שחק חיים והמולה מרוב ההכנות לשמחה הגדולה, ורבינו עמד שעות רבות ליד ארון הספרים ושקע בלימודו **בלא הפסיק**, עד שבאו ואמרו לו שהולכים לחופה.

Oיפר החסיד ר' שמאי מחשובי קראקא ולבסוף התגורר בירושלים (בשכונת בית ישראל), אשר היה מבאי ביתו הקבועים של רבינו בקראקא. הלה עסק לפרטנו במלאת י"צורה י"ש, והייתה לו משרה בבתו ללא רישון ובגיאוד לחוק. פעם אחת העמיד על האש החבית מלאה במשקה על מנת לזקק וליצור ספירט טהור, ומכוון שלזקק זמן רב להרטית חבית גודלה, נפנה בינתיהם לבית רבינו כמנהגו מייד יום. כשנכנס התחל רבינו לשוחח עמו בארכיות שלא כרגע, וכך עברו להם כמה שעות.

ר' שמאי שקרה רוחו רצתה לקום וללכת לבתו שלא יתאדה כל הי"ש, אולם רבינו לא מיהר והמשיך לשוחח עמו בלילה, עד שעברו יותר משלוש שעות. רק אז פטרו רבינו לשולם. ר' שמאי מיד רץ לבתו בחשבו أولי היה עד מה להציג, אולם בהתקרבו לביתו התפלא לראות את בני ביתו ושכני ממתינים בחוץ. כשהתקרב סיפורו לו בהתרgesות כי נס גדול היה זה, שבעצמן ששחה אצל רבינו באו לבייתו השוטרים, מאחר ששמשו הלשון עליו שמייצר אין ללא רישון ואף מסר את הזמן המדיק, שהוא עשה זאת, ומכוון שככל הספירט הנמצא בדוד התאדה, לא מצאו שום ראיות פליליות נגדו, והלכו כלעומת שבאו.

Bעת ששהה פעם רבינו בעיר ביאלאכיז'ג באו אליו זוג יהודים שברוי לב, בעל ואשתו ששפכו לפנים מר ליבם, כי הם נשואים כבר תשע עשרה שנים! ונמנעו מהם פרי בטן, ומכוון שהם כבר מיאשים, שהרי בדרך הטבע אין הם רואים ישועה, لكن החליטו להיתגרש וברצונם לשמעו את חוות דעת רבינו, ענה להם הצדיק, כי ימתינו עוד שלושה חודשים ואחר כך יחליטו, קיבלו הללו את דעתם ושבו לביתם, יהיו כמשלוש חדשים נפקדה האשה, ולפקודת השנה ילדה שני בנים תאומים.

אם ראשונים פמלאכיס - הרב יצחק אריה זקל ליב מטיס ורמסר צ"ל

הרב הקדוש יצחק אריה זקל ליב מטיס ורמסר צ"ל הידוע כ"בעל שם ממיכלשטאט": נולד בשנת התק"ח (1768) במיכלשטאט שבגרמניה. בילדותו התפרנס בתורה עליי בכל הסביבה. כשהיה בן שמונה לא נמצא מלמד בעירתו, שהיה מוכשר להיות לו למורה. עפ"י עצמו של הרב-דמата הסכימו הוריו לשולח את בנים-יחידם לעירה הסמוכה כדי שילמד שם תורה. הקושי להוריו היה עצום היוות ושישה ילדים לפניו נפטרו. שקדן עצום. פעמים רבות אמרו להוריו היה עוזר מטיס ורמסר שוב ולמד. הוציא את הנר מהדרו בלילה כדי שנינו. אולם בטרם עלות השחר התעורר שוב ולמד בישיבתו של ר' נתן אדלר בפרנקפורט, שם מיעט בשינה. הוא ניצל תקופה זו גם ללימוד מעמיק של תורה הקבלה. כשהיה בן 18 קיבל על עצמו לא ליתנות משום דבר חי, ועד זקנה לא טעם דבר חי והיצא מן החיים. סיגף עצמו בסיגופים ותעניות.

פעמים רבות בימי החול היהיטה ארכוחטו מרק מים וכוס קפה בלבד. ביום שבת וחגأكل רק מרק אפונה ושותמן גמס ולויטים חתיכת דג. היה אהוב וחביב לבריות. עניין מאד והצנע' לכת ומעולם לא התפאר בנפלאותיו. רגיל היה לומר לך עשה מעשי בעזרת ה' בדרך טבעי, בעל צדקה גדול. דקדק במצוות שבין אדם לחברו. הצטיין באהבת ישראל ובהנחלת אורחותם, והוא בעצמו טיפול בהם, נשא על גבו את ערמות התבנן וסידר להם מקומות לינה, באומרו שאינו רוצה למסור מצווה גדולה כזו למשרו אחר. רגיל היה אומר: "אסור להשאיר את העני לרוחמי שמיים, על האדם לטפל בו ולדאוג לצרכיו".

כשהגיע לעיר מנהיים פנו אליו בני משפחה שאם לקתה במחלה רוח ואושפזה בבית רפואה לחולי הנפש וגם סבלה מייסורים גוף נוראים. בני המשפחה פנו אליו. עבור שבוע בלבד האם הבריאה – ויהי הדבר לפלא.שמו של רבינו התפרנס וחולים חשובים רפואי, פנו אליו ונושעו. מאז נודע בכינוי 'הבעל שם'. מתנדדים רבים קמו לו ופרנסי הקהילה בפרנקפורט סיכלו את מינויוقرب והביאו לכליאתו לתקופה קצרה בעווון 'מעשי כישוף ומרמה'. לאחר שהתמנה לרבר, פתח ישיבה וסירב לקבל שכר עבור הלימוד שלו. מהשכר שקיבל עברו סידור קידושין העביר מחצית להוצאות הישיבה. הדאגה לקיום של שבעים הבחרים הייתה עליו, מתוך אמונה שהקב"ה לא יטוש. פזרן גדול במעשה הצדקה. עניינים רבים היו על שולחנו. פזונותו לצדקה גרמה לו לעיתים קרובות להגיע לסתף עניות ממש. בשנות חייו האחרונות חלה, ולוויטים ממושכות היה מרותק לימות חוליו. בנו ר' מיכאל, מעיד כי מעולם לא התلون על סבלו, וביקש להסתיר זאת מהמשפחה. נפטר במיכלשטאט בזאת גדליה ד' תשרי התר"ג (1847). הבית שכל המתפלל על קברו תתקבל תפילה. נקרר לפי צוואתו המיחודה יומיים לאחר פטירתו. ח' כ-29 שנים. בשנת התק"ש (1940) הרטסו הנאים את המזבח. שבע שנים לאחר מכן, בשתת התק"ז, הציבו נינו, ר' פרץ דרייפוס, מצבה על הקבר.

אבינו: ר' מהתיה המכונה ר' מאטיס ורמסר (איש שם וישראל, ירא אלוקים וסר מרע, התפרנס כסוחר בדים). **אמנו:** מרת סורלה. **נשותינו:** מרת אלדייה (זיווג ראשון), מרת חנה בנצינגר (זיווג שני). **רבותינו:** רבי פנחס הלוי הורוויץ (בעל 'ההפלאה') ור' נתן אדלר. **チ'בוריונ:** כל כתביו נשמרו, בלבד, ממשamar אחד על 'חצ' שיעור', שהתפרנס בשם 'شارית יצחק'. הגהותיו לתלמוד ולש"ע ועוד, הודפסו לאחרונה בספר 'הבעל שם ממיכלשטאט'. **חברותא:** הגאון ר' משה (החת"ם סופר).

מוסופר על יהודי בשם מאיר, ששכר דירה מאת שכנו הנושא, בין יתר הסעיפים בחזזה השכירות, הופיע אישור קביעת מזוזה בפתח הבית, וכן בתוך הבית. כאשר בא מאיר לריבינו ובקש את עזרתו, הזמן הרבי את הנפק ושאלנו: "יודע אתה לתקן את 'כולא הברך'? אם כן על גג ביתך והסר אותו, כיוון שאינו צריך לו". הנפק לא הבין מדוע אנחנו זקוק לכ'ולא הברך", מה תעשה במרקחה שברך יפגע בביתך?". שאל הצדיק בחרזה: "האם שמעת פעם על בית יהודי שנפגע בריך?". הגי הרהר ואחר קר ענה בפליאה "אכן, לא שמעתי. מה הסיבה לך?", הצדיק הצביע על המזוזה בפתח חדרו ואמר "רואה אתה, זה 'כולא הברך' שלנו היהודים, אנו מעמידים את הדירה יכולה תחת השגחתו של הבורא, והוא מגן עליו מכל רע".

הנפק הנפער, טפח על ראשו בкусו: "כמה טיפש היהתי כשלא הרשתי למPAIR לשים את 'כולא הברך' שלכם בבתי". מיד אלך לומר לו שיקבע גם בדלתות". בערב כשחזר הצדיק מביה"כ, ניגש אליו מאיר ולחץ את ידו: "הרבי השכיל לעשותו! הרשע נהפרק לאיש אחר". "בעל הבית שליך לא היה ואינו רשאי. מה שעשית, היה גם אתה משכיל לעשות, אלמלי דאגת למצות מזוזה, כשם שאתה דואג לעסיקך".

כולא הברך. בעקבות המזקים הרבים שגרם הברך, המצא פרנקלין את כולא הברך. מذكور במוסר ברזל המצוי בגג הבית ומוחבר בתיל אל האדמה. הברך, שהוא זרם חשמלי נמשך אל המוט העשוי מתכת וכלא בו. כאשר החשמל מגיע אל האדמה שוב אינו מזיק. מתקן זה פורק את הברך ממערכת החשמלי, בלי לגרום נזק וכך מגע על הבית מפני פגעה.

סגולות - המיחוסות לרבניו: למורה שחורה - יאמר פרק כ' שבתהיילים.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העloon ישירות למייל, יש לשלוח בקשה**PnineZadikim@gmail.com**

**כל החומר נלקח
עלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה ה"י ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים